

Møte onsdag den 21. januar 2009 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 43):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Elisabeth Røbekk Nørve vil fremsette et representantforslag.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [10:01:19]: På vegne av representanten Ivar Kristiansen og meg sjøl vil jeg fremme forslag om en handlingsplan for å hindre en forsyningskrise i kraftforsyningen til Trøndelag og Møre og Romsdal.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:40]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Tora Aasland
- statsråd Trond Giske
- statsråd Anniken Huitfeldt

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:02:20]: Mitt spørsmål går til forsknings- og høyere utdanningsministeren.

Fremskrittspartiet har gjennom mange år satset sterkt på en langsiktig satsing på høyere utdanning, mens regjeringspartiene siden 2005 ikke har klart å innfri de forventningene som var i sektoren. Det har ført til at denne sektoren over mange år nå har følt seg presset på økonomi. Statsråden har selv sagt at det er nødvendig å gjøre noe for å bedre situasjonen, og jeg forventer at den krisepakken Regjeringen legger frem til mandag, inneholder et aldri så lite tak for høyere utdanning.

Imidlertid er det slik at i nedgangstider øker antallet studenter i høyere utdanning. Forskerforbundets leder, Bjarne Hodne, har allerede sagt at institusjonene kanskje ikke har kapasitet til økningen i studentmassene, at staben allerede er presset på tid, at det er altfor dårlig tid til forsk-

ning, og at det er store utfordringer i forhold til å øke kapasiteten på kort sikt. Derfor er langsiktighet i forskning og høyere utdanning helt avgjørende, og krampetak i ny og ne løser ikke de lange utfordringslinjene innenfor den høyere utdanningssektoren. Derfor er ikke Fremskrittspartiet i dette spørsmålet så opptatt av hva Regjeringen kommer til å gjøre til mandag, for det får vi vite til mandag. Men utfordringen ligger i hvordan Regjeringen på lang sikt skal klare å sikre en universitets- og høyskolesektor som kan ta den økningen i elevmassen som nå kommer på grunn av nedgangstidene, og ikke bare i år, men også i årene som kommer.

Hvordan skal statsråden garantere for at sektoren rett og slett blir i stand til å løse de utfordringene statsråden pålegger den?

Statsråd Tora Aasland [10:04:16]: Jeg er egentlig glad for å få det spørsmålet, fordi dette er noe jeg jobber med hele tiden, nemlig å styrke mulighetene for at universitetene og høyskolene skal gjøre jobben sin.

Jeg har lyst til å minne representanten Anundsen om at i løpet av det siste året har vi styrket basisbevilgningen tre ganger. Det er grunnleggende for at universitetene og høyskolene skal kunne gjøre jobben sin både når det gjelder forskning og utdanning. Jeg vil også minne om at vi har hatt en rekke tiltak når det gjelder stipendiater, både ordinære stipendiater og ved å ta vare på forskerne, for også på forskningssiden å få til et mer langsiktig preg.

Jeg er også enig med representanten i at den langsiktige tenkningen som ligger i alt som har med høyere utdanning å gjøre, ikke akkurat inviterer til en krisepakkeløsning alene. Det inviterer til langsiktig tenkning, og derfor jobber vi med det over budsjettene hele tiden. Men jeg vil også minne om at vi har en situasjon i Norge hvor vi ønsker å ha utdanning over hele landet, og det er ulikheter – det er variasjon – mellom våre studiesteder i de store byene og våre studiesteder i distriktene. De studiestedene som ikke ligger i de store byene, kan rapportere om litt andre forhold enn de som er i de store byene når det gjelder ledighet innen studieplasser; de har ikke det samme presset. Så her prøver vi ved de tiltak vi gjør nå, å fremme samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon på en god måte, slik at vi kan få et godt studietilbud og en god forskning over hele landet.

Anders Anundsen (FrP) [10:06:04]: Jeg vil takke for svaret, og hører at statsråden sier at det jobbes med å bedre sektorens økonomi i hvert eneste budsjett. Nå ble jo denne regjeringens periode innledet med et vanvittig stort kutt i høyere utdanning, og de tre tilbakeføringene har altså ikke løst opp i de forventningene som lå da.

Jeg vil vise til et konkret eksempel: De to fagene lavenergi kjernefysikk og romfysikk er nå i ferd med å forsvinne, til tross for at det er prioriterte fag innen Mat.Nat. og behovet for den typen kompetanse kommer frem f.eks. i kreftloven, som pålegger alle sykehus å ha minst én strålefysiker. Men uten et levende fagmiljø vil det selvfølgelig være umulig å oppnå. Så vet vi i denne sal at universitetene og høyskolene står relativt fritt til å disponere sine

midler. Men nå ryker altså fagmiljøer fordi den generelle økonomien i sektoren er for dårlig. Da blir spørsmålet til statsråden om statsråden mener det er fornuftig at viktige forsknings- og undervisningsområder kan bli nedlagt på grunn av sektorens dårlige økonomi.

Statsråd Tora Aasland [10:07:07]: Det er helt riktig som representanten Anundsen påpeker, at det er opp til universitetene og institusjonene selv å prioritere sine satsingsområder. Men i tillegg til det har vi jo en overordnet satsing, ikke minst når det gjelder realfag og den type fag som her nevnes. Jeg kan ikke gå inn og instruere det enkelte lærested i hva de skal gjøre, men jeg kan prøve å motivere og inspirere til å være med i den viktige forskningen og utdanningen innenfor disse områdene. Så har jeg mitt systematiske arbeid med å bygge opp et grunnlag og en ramme som er tilfredsstillende nok, slik at de klarer jobben.

Jeg ser ganske lyst på tiden framover. Jeg tror vi skal rette blikket framover, ikke bare se på det som har vært i årene som var, men se muligheten for at universitets- og høyskolesektoren kan gjøre en mye bedre jobb både når det gjelder å gi gode utdanningstilbud, og når det gjelder å drive med forskning på viktige områder både for samfunnet her i Norge og globalt.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [10:08:17]: Jeg må egentlig si meg litt uenig med statsråden når hun sier at tenkningen i dagens situasjon ikke inviterer til en krisepakkeløsning. For den situasjonen statsråden har satt sektoren i, er jo at man kuttet først, og så har man kommet tilbake til startposisjon.

Nå har statsråden gjennom bl.a. nyttårsintervjuer ganske klart signalisert at med økende arbeidsledighet bør studentene søke seg til høyere utdanning, de bør ta mer utdanning og få mer kompetanse. Da må sektoren forvente å få ganske mange titalls tusen nye studenter inn.

Statsråden kom også med klare signaler på kontaktkonferansen for forskning i går om at det ikke lå inne noen tiltak for sektoren i krisepakken. Mener dermed SV at sektoren skal ta imot flere titalls tusen studenter uten å få økte ressurser?

Statsråd Tora Aasland [10:09:16]: Statsråden mener at det er viktig å ta høyde for at det blir flere studenter. Det er imidlertid en kontinuerlig oppgave. Forståelsen må være der, enten man snakker om krisepakker eller budsjett – forståelsen for at vi trenger flere studieplasser i tiden framover. Og hvorfor trenger vi flere studieplasser? Jo, det er fordi ungdomskullene øker, det er fordi folk har en tilbøyelighet til å ta høyere studier nå mer enn tidligere innenfor alle fagområder, og det er fordi en eventuell krisesituasjon som måtte ramme også folk som ellers ikke ville tatt utdanning, fører flere inn i utdanningsstedene. Så vi er særdeles godt forberedt på at vi må ta imot flere studenter i tiden framover. Det som er viktig nå, er å få den forstå-

elsen inn i det løpende og kontinuerlige budsjettarbeidet. For dette er en langvarig og langsiktig sak.

Presidenten: I og med at Gunnar Gundersen rettet et spørsmål til SV, vil presidenten gjøre representantene oppmerksom på at spørsmål rettes til statsråder og ikke til politiske partier.

Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:10:22]: En krise kan gi muligheter. Den kan gi muligheter til å satse på høyere utdanning hvis man vil, og hvis man ønsker. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har felles spilt inn til Regjeringens krisepakke at det er viktig nå å satse både på mennesker og på infrastruktur innenfor høyere utdanning. Det vil si at man kunne nyttet sjansen til gjøre noe med utstyr, som vi vet er en manglende faktor innenfor høyere utdanning, og man kunne satset på å få gjort noe innenfor bygg. Derfor er det litt illevarslende når man får sterke signaler om at høyere utdanning ikke skal være en del av krisepakken, og at man ikke har forventninger til krisepakken. For det er kun hvis vi utnytter kriseforståelsen på en positiv måte, at vi kan snu dette. Jeg må spørre – og nå spør jeg statsråden: Er det også en forståelse av at vi står overfor en veldig kritisk situasjon i norsk økonomi, eller er dette bare en måte å håndtere og fortsette med en vanlig politikk på for Regjeringen?

Statsråd Tora Aasland [10:11:26]: Forståelsen av en krisesituasjon er slik at det er nødvendig med tiltak som krever sysselsetting, og som kan være en god stimulans på kort sikt. Utdanningen i forhold til høyere utdanning, og særlig når det gjelder studieplasser, er jo at det er langsiktige tiltak som må til. Men det må være en forståelse for at utdanning er en viktig del av den type tiltak man må komme med generelt.

Jeg kan selvsagt ikke si noen ting i dag om den pakken som Regjeringen skal legge fram på mandag, men forståelsen i forhold til en slik krisesituasjon er at tiltakene skal ha sysselsettingsvirkning, og at de skal kunne være en stimulans på kort sikt, slik at man ikke skal basere seg på at det er tiltak som skal vare over lengre tid. Derfor trenger vi to typer planlegging: Vi trenger én type planlegging av de mer kortsiktige tiltakene, og vi trenger én type planlegging av de langsiktige, hvori da inngår studieplasser ved universiteter og høyskoler.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:12:39]: Det langsiktige ligger bl.a. i å ha et forskningsfond, der den sittende regjering ennå ikke har klart å komme på høyde med Bondevik II-regjeringens siste budsjett – et forskningsfond som heller ikke skal brukes til å finansiere løpende drift eller EUs rammeprogram. Så Regjeringen oppfyller ikke på det langsiktige. Men jeg skal konsentrere meg om det kortsiktige, for man skaper ikke noe langsiktig hvis det kortsiktige ikke er bra.

Det kortsiktige som vi nå hører eksempler på, fag som er under press, studietilbud som reduseres, kvaliteten i Kvalitetsreformen, som svekkes på mange måter, handler jo om én eneste ting, og det er at man ikke har penger nok til å drifte studietilbud, grunnforskning, anvendt forskning – alle de forpliktelsene man har. Og vi vet hva som mangler i sektoren, det er stadfestet av Universitets- og høyskolerådet, og det er 400 mill. kr i inneværende år for at man skal slippe å holde stillinger ledige og kutte i studietilbud. Vil statsråden garantere at vi nå får rettet opp i dette, slik at vi ikke går baklengs inn i den situasjonen vi har med krisen rundt oss?

Statsråd Tora Aasland [10:13:43]: Jeg synes det er ganske påfallende at representanten Dørum allerede har glemte at vi styrket Forskningsfondet med 12 milliarder kr i inneværende års budsjett: 6 milliarder på det generelle fondet, hvorav en øremerking til utstyr, og 6 milliarder til regionale forskningsfond. Dette er en formidabel styrking og Forskningsfondet har økt hvert eneste år i de årene som denne regjeringen har sittet. Når det gjelder øremerking av midler fra Forskningsfondet til utstyr, er det et grep som jeg vet er godt mottatt i sektoren, nettopp fordi man trenger å ha en forutsigbarhet når det gjelder viktige spørsmål om utstyr.

Så vil jeg si til det generelle at vi kontinuerlig har en dialog og et arbeid i forhold til universiteter og høyskoler for at de skal gjøre jobben sin, samtidig som vi ser at det er forskjeller rundt omkring i landet på de enkelte lærestedene. Mitt mål, og jeg mener vi er veldig godt på vei mot det med årets budsjett, er at de skal ha nødvendig grunnlag for både undervisning og forskning, slik som Stortinget og Regjeringen ønsker at de skal ha.

Presidenten: Jon Jæger Gåsvatn – til oppfølgings-spørsmål.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:14:53]: Vi hører om høyere utdanningsinstitusjoner hvor vitenskapelig ansatte går av med pensjon og stillingene forblir ubesatte fordi institusjonen må spare penger. Vi hører at kompetanse og fagområder blir svekket og enkelte fagområder forvitret og forsvinner. Fortsetter denne utviklingen, vil vi innenfor flere realfagområder ikke ha nok vitenskapelig ansatte til å forske og undervise.

Samtidig vet vi at norsk industri og teknologi- og energibedriftene skriker etter realfagkompetanse. Skolen har et stort behov for realfagkompetanse blant sine lærere, og det er en klar tendens til økt kompetansekrav i norsk næringsliv. Norske elever skårer dårlig innenfor internasjonale realfagtester. Kvinneandelen i realfag er under 10 pst., frafallet ved ingeniørstudiene er kjempehøyt, og det er for få studieplasser i høyere sektor.

Disse trendene så vi også i 2005. Hvilke konkrete tiltak er det egentlig Regjeringen har innført for å snu disse trendene, og når konkret kan vi forvente resultater?

Statsråd Tora Aasland [10:15:52]: Dette var anklagepunkter av et ganske stort omfang, og jeg vil bare svare

med å si at alt dette er usedvanlig viktig for den satsingen vi gjør på realfagstrategien, for den satsingen man gjør generelt på universiteter og høyskoler, og ikke minst for den satsingen man gjør på det næringsrettede, altså samarbeidet med næringslivet.

La meg bruke anledningen til å si noe om to av de viktige ordningene vi har for å stimulere samarbeidet mellom universiteter og høyskoler og næringslivet, for det er ikke slik at alle som tar en doktorgrad, skal bli forskere. Næringslivet trenger dem, og nå har vi altså nærings-PhD-er, næringsdoktorgrader, og vi har ordningen med SkatteFUNN, som begge deler er ordninger som skal stimulere næringslivet til å etterspørre forskning, til å gjøre forskning og til å samarbeide med universitetene. Med vår realfagstrategi ser vi resultater av dette. Vi ser at det nå blir en styrking på realfagsiden. Vi er veldig glad for at det går framover riktig vei, og dette kommer vi til virkelig å ha oppmerksomhet på også i tiden framover. Så her er det et utall av ting å ta tak i.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:17:14]: Læreren er den viktigste innsatsfaktoren i skolen. Et utdanningssystem blir aldri bedre enn kvaliteten på dets lærere. Derfor er kompetente, engasjerte og motiverte lærere en forutsetning for at elevene skal lære mer. Vi har heldigvis mange slike lærere i skolen i dag, men vi trenger flere.

Beregninger fra Utdanningsforbundet viser at vi mangler 5 700 lærere i skolen i dag, og Kunnskapsdepartementet sjøl har beregnet at vi trenger i overkant av 7 000 nye lærere fram mot 2020, hvis alle faktorer holdes konstant. De to siste åra har andelen ufaglærte økt med 30 pst., og bare det siste året har det blitt ansatt dobbelt så mange ufaglærte som lærere i skolen. Vi vet at ca. 10 000 lærere jobber i dag i andre yrker utenfor skolen.

De tre siste åra har Høyre fokusert kraftig på å utdanne, rekruttere og beholde lærere i skolen. Regjeringspartiene har stemt ned hvert eneste forslag og sittet stille og sett på at rekrutteringskrisen vokser og vokser. Rett før helgen fremmet Kunnskapsdepartementet et forslag om en såkalt oppvekstreform, der timetallet skal utvides, noe Høyre er enig i. Men foruten det skal hovedvekten legges på én time gratis SFO, den skal legges på makspris i SFO og gratis mat. Nok en gang viser Regjeringa her at de prioriterer skolefritid foran skoletid. Der Høyre mener at vi må gjøre det viktigste først, nemlig å forbedre innholdet i skolen og ansette flere lærere, prioriterer Regjeringa altså stikk motsatt.

Kunnskapsdepartementet har sjøl beregnet at en time-tallsutvidelse vil føre til en underdekning på 10 000 lærere. Det er et stort tall, og Regjeringa har ikke framlagt noen plan for hvordan denne såkalte oppvekstreformen – som i realiteten er en oppbevaringsreform – skal kunne klare å møte det behovet som er for flere lærere og bedre lærerkompetanse.

Så spørsmålet er: Hvorfor foreslås nok en milliardreform som fokuserer på skolefritid foran skoletid og innhold og lærere?

Statsråd Tora Aasland [10:19:18]: Jeg kan forsikre representanten Eriksen Søreide om at Regjeringen ikke har sittet i ro når det gjelder situasjonen på lærersiden, og i forhold til skolene, men vi prøver å ha flere tanker i hodet samtidig. Vi prøver både å satse på at læreren skal være god i sitt fag og kunne sitt fag, og at det skal bli en større motivasjon for å tilsette lærere som har kompetanse i sitt fag. Dette vil det bli en helhetlig vurdering av i den stortingsmeldingen om lærerutdanning og lærerrollen som nå er rett rundt hjørnet. For det andre ser vi på viktigheten av både å stimulere til kunnskap og faglig utvikling for elevene og samtidig ha en skole som også rommer muligheter for å utvikle den sosiale kompetansen.

Det er ikke noe kunststykke å klare å ha de to tankene i hodet samtidig. Jeg tror det er en helt naturlig og selvfølgelig ting at man i en skolesituasjon først og fremst trenger gode lærere for å få god kunnskap hos elevene, men at man samtidig trenger å ha et skolemiljø som også stimulerer til god læring. Det er det som er viktig for de satsingene som foreslås.

Men først og fremst vil jeg be representanten kanskje vente med å bedømme hvorvidt Regjeringen har sittet i ro eller ikke, til hun har sett stortingsmeldingen om lærerutdanningen. Jeg har full forståelse for at opposisjonspartiene ikke har det innblikket i de tiltakene som er der, som det vi har som har jobbet med dem, men jeg kan forsikre om at der ser vi helheten i både lærerens situasjon og i skolens og elevenes situasjon.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:21:00]: Jeg takker for svaret, sjøl om det ikke var svar på det spørsmålet jeg stilte.

Høyre og andre opposisjonspartier har nå gjennom flere år fremmet forslag om seniortiltak for å beholde lærerne lenger i skolen. Vi har fremmet forslag om å få alle de lærerne som i dag er ute i andre yrker, tilbake i skolen. Regjeringspartiene stemmer ned hvert eneste forslag. Det Regjeringa nå fremmer forslag om – en oppbevaringsreform der pengene skal brukes på én time gratis SFO, makspris i SFO og gratis mat – kommer altså til direkte fortrensel for å ansette flere lærere.

Spørsmålet mitt gjenstår – og jeg prøver å be om å få et svar på det: Hvorfor er det slik at Regjeringa nå fremmer forslag om en reform der milliardene skal gå til å oppbevare barn lenger, på bekostning av å ansette flere lærere og på bekostning av innholdet i skolen? Hvorfor prioriterer Regjeringa skolefritid foran skoletid?

Statsråd Tora Aasland [10:21:59]: Regjeringens prioritering er å ha et helhetlig blikk på skolen, og dermed kommer meldingen om lærerutdanningen som et viktig svar på det spørsmålet. Der legges grunnlaget for å se lærerens rolle i skolesituasjonen. Så får vi andre tiltak som selvfølgelig kommer i tillegg, og som må diskuteres og utredes nærmere.

Det som er viktig nå, for både Høyre og de andre opposisjonspartiene, er å forholde seg til den helheten som vi presenterer i stortingsmeldingen om lærerutdanning og lærerrollen, for der ligger grunnlaget for det som skal være

tenkningen i skolen og i undervisningssituasjonen. Det kan godt hende at noen hver vil kjenne igjen forslag fra tidligere, men vi har nå tatt dette inn i en helhetlig sammenheng og presenterer en melding hvor alt dette er samlet i én viktig satsing, nemlig på læreren, som også representanten Eriksen Søreide innledet sine spørsmål med. Læreren er det viktige, og det er læreren vi nå skal styrke.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:23:13]: Jeg er glad for at statsråden fokuserer på helhet. Det har Fremskrittspartiet vært veldig opptatt av hele tiden, nemlig at vi skal ha kvalitet i hele utdanningsløpet, fra grunnopplæring og videre til høyere utdanning. Vi vet at vi sliter med kvaliteten i grunnopplæringen. Vi vet at norske elever gjør det dårligere enn elever i de land vi pleier å like å sammenligne oss med, faktisk så dårlig at denne regjeringen innførte såkalte krampetrekninger, eller strakstiltak, for en tid tilbake for å prøve å kompensere for det. Utfordringen – siden statsråden er forsknings- og høyere utdanningsminister – vil være at den kvalitetssvikten vi ser i grunnopplæringen, vil få konsekvenser også for den høyere utdanningen, fordi kvaliteten på de elevene som går over til høyere utdanning, er av en annen karakter enn den burde være i forhold til det som skal være nivået i høyere utdanning.

Da er Fremskrittspartiet overrasket over at statsråden forsvarer en oppbevaringsreform i skolen fremfor å fokusere på kvalitet. Er ikke statsråden enig i at en bør prioritere satsing på fagkompetanse i grunnskolen for å sikre kvaliteten i høyere utdanning?

Statsråd Tora Aasland [10:24:18]: Statsråden er veldig opptatt av å forsvare fagkompetansen i skolen. Jeg har forsøkt å redegjøre for at det vil være kjernen i den meldingen som Stortinget nå snart får til behandling. Der vil det legges stor vekt på lærerens mulighet til å formidle kunnskap og dermed få fram elever som også når de kommer til høyere utdanning, er i stand til å ta til seg den utdanningen på en god måte.

Jeg ser at det er en klar sammenheng mellom kvalitet i grunnskole, ungdomsskole, videregående skole og høyere utdanning, og det er Regjeringens helt klare mål at her skal det være kvalitet i alle deler av utdanningen. Både fagkunnskap og læringsmiljø er viktig for dette. Begge deler betyr noe, og det er det som blir den helheten som skolepolitikken består av.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:25:14]: Det er riktig som statsråden sier, at det ikke er noe kunststykke å ha to tanker i hodet på en gang, men kunststykket i politikken handler om prioritering. Det er der mange av oss stokk da vi så den nye reformen som ble presentert av det partiet som statsråden representerer.

Vi i Kristelig Folkeparti ønsker en god skole med en

god læring, og så ønsker vi en god fritid med gode SFO-ordninger. Men det å blande dette sammen, gjør at de lokale kommunepolitikere må velge mellom frukt og grønt og gode lærere, at de må velge mellom å skape god læring og godt innhold i skolen og kvalitet i SFO. Synes statsråden at dette er en riktig prioritering i skolen, hvis det ikke bare handler om å ha tanker i hodet, men om å få pengene på bordet?

Statsråd Tora Aasland [10:26:09]: Jeg har forsøkt å redegjøre for de prosessene vi er inne i, hvor Stortinget nå får til behandling meldingen om lærerutdanning og lærerrollen, som er mitt ansvar. Andre saker som gjelder skolen, vil måtte drøftes både i regjering og storting og kommer selvfølgelig som en del av helhetsbildet. Nå er situasjonen den at vi konsentrerer oss om lærerrollen og lærerutdanningen, for at lærerne gjennom sin kunnskap og sin evne til å formidle og lære bort til elevene både på barnetrinn, på ungdomstrinn og i videregående skole, skal kunne formidle god kunnskap til elevene. Men det vi ikke må glemme, er at dette skjer i et læringsmiljø, som også er en viktig del av det.

Det å ha to tanker i hodet samtidig betyr ikke nødvendigvis at den ene skal være viktigere enn den andre. Det er slik at man kan ha to viktige tanker i hodet samtidig, men i tid og prosess er det lærerutdanningen og tenkningen omkring kunnskap og kunnskapsformidling som kommer først.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:27:17]: Etter Venstres oppfatning handler dette om i hvert fall å ha én tindrende klar tanke i hodet, og det er at man ikke kan drive skole uten gode lærere og mange nok lærere. For eksempel kan vi lese i Bergens Tidende i dag at ved en av Bergens største videregående skoler mangler det lærere, og elever i avgangsklassen er overlatt til seg selv i to fag. Tidligere har vi fått beskrivelser fra den samme del av landet som statsråden kommer fra, om lærermangel i Stavanger, om jærkommuner som tilbyr 80 000 kr over i lønn for å rekruttere lærere.

Det er veldig bra at statsråden lager en melding om lærerrollen og styrker den for enhver framtidig situasjon. Det er bra, og det kommer vi sikkert til å diskutere. Men det avgjørende nå er om vi tar vare på de lærerne vi har. Da blir mitt spørsmål: Når skal Regjeringen omsider gjøre det som de fleste skjønner at vi trenger, nemlig lage en forpliktende, nasjonal rekrutteringsplan for lærere både i den videregående skolen og i grunnskolen, slik at vi gjennom forpliktende seniortiltak og systematisk videreutdanning for alle lærere i alle fag får mange nok lærere? Når skal Regjeringen sette det først at vi rekrutterer nok lærere gjennom forpliktende planer?

Statsråd Tora Aasland [10:28:20]: Rekruttering av lærere kommer, om ikke akkurat som en plan, som Dørum etterlyser og har etterlyst tidligere, men som viktige tiltak

i den nevnte meldingen som vi hvert øyeblikk kommer til å presentere for Stortinget. Der vil det være gode tiltak for å motivere folk til å søke til lærerutdanningen, men også for å holde på studentene og ikke minst for å holde på lærerne etterpå. Vi har også kommet med tiltak i årets budsjett som virker i den retningen. Så det er heller ikke her slik at man sitter og ikke gjør noen ting før en melding eventuelt presenteres. Vi arbeider parallelt med tiltak både for etter- og videreutdanning, for styrking av PPU og med andre tiltak for å holde på folk og motivere folk til å søke til læreryrket. Men det er viktig for meg også å få sagt at vi må ikke formidle et så negativt inntrykk av skolen og av lærernes situasjon at vi på den måten forhindrer folk fra å søke til dette yrket. Det er viktig at vi sender den beskjeden til unge folk at dette er et yrke som er viktig.

Presidenten: Gunnar Gundersen – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Gundersen (H) [10:29:33]: Vi kommer ikke utenom at denne regjeringen kom med en evaluering av lærerstudiet rett etter at den tiltrådte, og vil gå ut med en stortingsmelding som vi knapt nok rekker å behandle. Altså har vi sittet og ventet i nærmere tre år.

Statsråden sa at vi trenger et skolemiljø som stimulerer til læring. Det ønsker alle. Men samtidig er et slikt miljø preget av lærere med kompetanse. En rekke utredninger fra Regjeringen viser at antall ufaglærte lærere i skolen har steget kraftig i den perioden vi nå er inne i. Høyre har hele tiden advart mot det. Vi har krevd at man nå ser på rekruttering og på seniortiltak, men alt er blitt stemt ned. Så når det kommer til prioritering, framstår det slik at Regjeringen prioriterer skolefritid og mat framfor kvalitet og skoletid.

Statsråd Tora Aasland [10:30:30]: Det er ikke riktig. Det vi har gjort etter at evalueringsrapporten fra NOKUT om lærerutdanningen kom, er å sette i verk en rekke tiltak overfor institusjonene, altså utdanningsstedene. Her har man hatt mulighet for – med støtte fra departementet, også økonomisk – å følge opp ulike tiltak, nettopp for å bedre noen av de svakhetene som evalueringen viste, f.eks. kontakt med praksis og en viss kontinuitet i selve studiet. Dette kommer man nå til å se på i en helt annen sammenheng og med en mye mer helhetlig vinkling.

Det er ikke riktig å si at vi prioriterer ned kunnskap, den prioriterer vi opp, i den grad vi kan gjøre det enda mer. Det er også slik at vi har satt i verk ganske mange tiltak og ikke har sittet i ro i disse tre årene.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:31:33]: Jeg har et spørsmål til kultur- og kirkeministeren.

Det finnes noen ideologiske skillelinjer i samfunnet vårt. En av dem går på hvordan man ser på fellesskap. En oppgave løst av stat og kommune blir av en del sett på som en løsning i fellesskap, mens oppgaver som løses i familien eller i frivillige organisasjoner, blir private løs-

ninger. Jeg tror, etter å ha lest Soria Moria-erklæringen, at da de rød-grønne tiltrådte, var det skyhøye forventninger hos alle dem som driver med frivillig arbeid. På to årlige konferanser har statsministeren og statsråden kanskje ikke akkurat bygd ned forventningen om alt som skal komme. Men det vi har sett, er en regjering som styrer mer og mer tilskudd, og som ønsker å styre organisasjonene i stedet for å slippe de frivillige fri. Det ser vi på hvordan frivillighetsregisteret er kommet i stand, med liten involvering byråkratisk – det kan være vanskelig å være liten – at man med grasrotandelen bare har snudd på pengene mellom organisasjonene i stedet for å gi mer, at skattefradraget har stått stille, og at anbudsregimet har vært vanskelig for disse organisasjonene.

Men jeg tror at det som føles aller mest urettferdig for det frivillige Norge, er at når f.eks. Bymisjonens kafé for vanskeligstilte skal kjøpe en kaffemaskin, må man betale 25 pst. moms, men når McDonald's kjøper en kaffemaskin, slipper man unna, fordi de skal tjene penger. Dette er en momsreform som det frivillige Norge har ventet på. Det er en momsreform som det frivillige Norge hadde forjent, fordi man da hadde fått se at staten belønner i stedet for å trekke inn straffeskatt på alt det arbeidet som gjøres i frivillige organisasjoner. Jeg skjønner at verken statsråden eller statsministeren torde komme i år på den årlige konferansen til det frivillige Norge. Det var nok lite hyllest å få, fordi man har utsatt denne reformen. Vil momsreformen komme, slik at man slipper å få straffeskatt på frivillig arbeid?

Statsråd Trond Giske [10:33:36]: La meg først si at grunnen til at statsråden ikke var på den konferansen som representanten nevner, var at han hadde en sak i Stortinget. Jeg tror presidenten og andre ville vært særdeles oppbrakt hvis statsråden prioriterte en konferanse framfor en stortingsdebatt.

La meg også si at momssystemet formelt sett er en sak for finansministeren, men jeg skal likevel svare når det gjelder frivillighetspolitikken, for det er mitt ansvar.

Vi sier faktisk i statsbudsjettet for 2009 at frivilligheten har anslått momsutgiftene sine til 1 milliard kr, og at Regjeringen er villig til å trappe opp støtten til frivilligheten tilsvarende denne summen, men at det vil være en dialog om hvordan dette skal gjøres.

Jeg må si at representanten har et ganske dristig løp når man prøver å framstille denne regjerings politikk som mindre ambisiøs for frivilligheten enn ens egen politikk. Tvert imot gav den forrige regjering mange, mange milliarder i skattelette uten at den noen gang var i nærheten av å innføre noe momsfratak for frivilligheten. Og alle de sakene som har hatt betydning for frivilligheten i denne perioden, har opposisjonen vært imot. Tippereformen, hvor frivilligheten var lovet 1 milliard kr i kompensasjon for automatbortfallet, har bl.a. representanten Eriksens parti kjempet mot med nebb og klør. I den siste budsjettproposisjonen som man la fram, sa man at frivilligheten ikke trengte disse pengene fordi man hadde tjent så mye ekstra på automaterne. Røde Kors får f.eks. 220 mill. kr i året takket være den reformen, idretten får 300 mill. kr i året. 1 milliard kr mer,

som man ikke ville ha fått med Dagrun Eriksens politikk. Grasrotandelen, som vil gi 400–500 mill. kr til lokalledene i frivilligheten, er partiet Eriksen representerer, imot. Kulturløftet har innebåret 2 milliarder kr mer til norsk kulturliv, hvorav frivilligheten har fått mye, Frifond har fått, frivillighetsentralene har fått, og mange andre formål har fått – igjen var partiet som Eriksen representerer, imot.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:35:41]: Jeg har så lyst til å si at jeg takker for angrepet, men jeg får si at jeg takker for svaret.

Det er en ideologisk forskjell, og det er noe av årsaken til at vi har stemt forskjellig og gjort forskjellige ting i måten man ønsker å styre eller ikke styre det frivillige Norge på. Jeg tror det er utrolig viktig at vi nå får gode, allmenne ordninger i stedet for å fortsette å styre. Det føles så bittert og urettferdig for dem som driver med frivillig arbeid, at momsreformen ikke kommer. I budsjettene for 2007, 2008 og 2009 har Kristelig Folkeparti gått inn for å få fram en sak om tjenestemoms og momsfratak for frivillige organisasjoner.

Hvorfor skal Røde Kors betale moms på snøscooteren som man kjøper inn for å lete etter mennesker, mens høyfjellshotellet slipper? Det er det det handler om. Jeg skjønner at det er mer behagelig med 1 milliard kr som statsråden kan dele ut i ny og ne, for da får han mange flere presseoppslag. Men det det frivillige Norge ønsker et klart svar på, er: Har man har lagt bort hele momsreformen?

Statsråd Trond Giske [10:36:47]: Jeg mener at det er helt åpenbart at Kristelig Folkeparti må ha en annen ideologi enn oss når det gjelder frivilligheten, for den ideologien innebærer at man ikke får de pengene som man skal ha.

Røde Kors betaler kanskje fortsatt moms på snøscootere, som de gjorde da Kristelig Folkeparti hadde frivillighetsministeren, men i motsetning til den gangen får de altså 220 mill. kr mer i året, som de ikke ville fått med Kristelig Folkeparti i regjering. Jeg vet ikke prisen på en snøscooter pr. dags dato, men jeg tror man får en del snøscootere for 220 mill. kr i året. Frivilligheten lever ikke av ideologi. Frivilligheten lever – på samme måte som oss andre – av konkrete penger. Grasrotandelen, frivillighetsmilliarder, Kulturløftet, en massiv satsing på frivillighet, skattelette for honorarer til trenere og ledere, skattelette på arbeidsgiveravgiften for frivillige organisasjoner, alt dette er gjennomført i vår periode, og det styrker frivilligheten. Da hjelper det lite med fine ord fra Dagrun Eriksen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ulf Erik Knudsen.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:37:58]: Det varmer Fremskrittspartiet at både Kristelig Folkeparti og Høyre nå følger opp vårt forslag om å droppe moms på dugnad og frivillighet. Vi har fulgt også statsråd Giske, som mange ganger har lovt frivillighetssektoren ordninger når det gjelder moms, men altså ikke innfridd. Det har ført til at et samlet Frivillighets-Norge er rasende på statsråden, og at

representanter for regjeringspartiene har blitt grovt utskjelt i mange sammenhenger på dette området.

La meg ta noen eksempler fra små virksomheter. Ljan Skoles Musikkorps betalte 30 000 kr i moms i 2007. Søgne Ungdomslag, som driver med ungdomsdiskotek og datakurs, har betalt rundt 100 000 kr i året. Kirkens Bymisjons kafé Møtestedet kjøpte inn mat, vaskemidler og utstyr for 1,6 mill. kr i 2008, som vil si rundt 300 000 kr i moms. Dette er meningsløst! Hva er bakgrunnen for at man ikke får en løsning på dette?

Statsråd Trond Giske [10:39:00]: Jeg kan gjenta det jeg sa i mitt første svar, nemlig at Finansdepartementet skriver i sin budsjettproposisjon for 2009 at man er innstilt på å bruke opptil 1 milliard kr på å løse momsspørsmålet for frivillig sektor. Men vi må finne ut hvordan dette gjøres, slik at vi når frivilligheten på en best mulig måte og gjør dette rettferdig.

Jeg synes også det er helt utrolig når Fremskrittspartiet drar fram skolekorps som eksempel. Ja, det er mulig at Ljan skolekorps, eller hvem det var, har betalt 30 000 kr i moms på instrumenter. Men dette stortinget har etter forslag fra oss og gjennom Kulturløftet, som Fremskrittspartiet var imot, innført en støtteordning på 10 mill. kr i året nettopp til skolekorps for innkjøp av instrumenter. Igjen er det slik at frivilligheten lever av konkrete bevilgninger, ikke av fine ord i en stortingsaal. Ingen av opposisjonspartiene har lagt inn i sine alternative budsjetter fritak for moms for frivilligheten.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:40:08]: Rammebetingelsene for frivilligheten i penger ville vært de samme med de partiene som i dag er i opposisjon, som med det statsråden gjør. Men det er en forskjell i ideologi, ja. Det er en forskjell i spørsmålet om det er statsråden som skal gå rundt og sette flagg og velge organisasjoner og bestemme, eller om organisasjonene selv automatisk skal vite at når de har samlet inn penger, når de har stått og bakt boller og solgt dem, så skal ikke 25 pst. av gevinsten gå tilbake igjen til Kristin Halvorsen og Finansdepartementet for at de skal deles ut til andre. Det er en helt annen forutsigbarhet for innsamlingsaksjoner og for organisasjoner som driver, å kunne vite at de ikke skal betale moms, eller at de får tilbake momsen. Blindeforbundet betaler inn 15 mill. kr i året i moms av sine innsamlede penger, og Røde Kors betaler ca. 50 mill. kr. For mange små organisasjoner betyr dette avgjørende mye. Når har statsråden tenkt å levere?

Statsråd Trond Giske [10:41:13]: Jeg kan bare igjen gjenta at Finansdepartementet har varslet at dette skal løses, men at det er modellen vi må se på. Jeg gjentar at den regjeringen Erna Solberg satt i, foreslo ikke noe momsfritak for frivilligheten, men derimot foreslo man å droppe den frivillighetsmilliarden som man skulle få i kompensasjon for bortfall av automatinntektene.

Igjen – gode eksempler, fra representanten Solberg: Blindeforbundet får nettopp rundt 14–15 mill. kr i den for-

delingsnøkkelen som kom av automatereformen. Disse pengene hadde vært borte hvis den forrige regjeringen hadde sittet. Det er bare å lese budsjettproposisjonen, St.prp. nr. 1, fra Kultur- og kirkedepartementet høsten 2005, underskrevet av Valgerd Svarstad Haugland.

Grasrotandelen, som vil gi 400–500 mill. kr rett til lokallagene – ikke bestemt av Erna Solberg, ikke bestemt av Regjeringen, ikke bestemt av noen sentrale ledd i organisasjonene, men bestemt av tipperne, folk i Norge selv – er altså partiet Høyre imot. Da lurer jeg på: Hvem er det som vil at vi skal sitte her og bestemme? Og hvem vil la folk bestemme ... (presidenten avbryter)

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:42:25]: Jeg er glad for at vi har en statsråd som prioriterer stortingsalen. Jeg var sjøl saksordfører i saken som statsråden bruker som grunn for ikke å være på Frivillighetskonferansen, og rakk Frivillighetskonferansen med god margin! Men jeg skjønner ut fra medfarten statssekretæren fikk av Frivillighet Norge, at statsråden heller prioriterte noe annet.

Det jeg har lyst til å spørre om, er: Det som ble klart på konferansen i Frivillighet Norge, er at vi nå har innført et frivillighetsregister som ikke vil være brukbart i forhold til en momsfritaksordning. Så det som vi i opposisjonen sa her, nemlig at nå ruser man gjennom et frivillighetsregister som man ikke vet om klarer å gjøre den jobben som man ønsker at et frivillighetsregister skal gjøre, viser seg å være rett. Spørsmålet mitt til statsråden er: Er det ikke litt flaut? Jeg skjønner at det er vanskelig i forhold til momsreformen, det har jeg stor forståelse for, men er det ikke litt flaut at det viser seg at man har presset gjennom et register som ikke fungerer?

Statsråd Trond Giske [10:43:29]: Nå er ikke frivillighetsregisteret fullt ut etablert ennå, så det er vel litt tidlig å fastslå om det fungerer eller ikke. Hvis vi skal bruke frivillighetsregisteret til å gi momsrefusjon, så er det jo en refusjonsordning man snakker om, og ikke et momsfritak, som tidligere representanter her har snakket om, nemlig bare at frivilligheten får slippe å betale moms på sine varer. Hvordan den modellen blir, har vi ikke klarlagt ennå. Det vi har sagt, er at vi vil bruke den milliarder det koster å få dette på plass. Og nettopp frivillighetsregisteret kan komme til å være et nyttig verktøy.

Men frivillighetsregisteret er ønsket av frivilligheten uansett, bl.a. også fordi den er basisen for grasrotandelen, som også partiet Venstre var imot. Jeg tror at når 400–500 mill. kr begynner å strømme inn på kontoen til korps, kor og idrettslag, lokale ledd – grasrota i norsk frivillighet – ikke gjennom sentrallet, ikke gjennom Stortinget, ikke gjennom departementet, ikke gjennom fordelingsordningen, men rett til ildsjelene på grasrota, da tror jeg Venstre, Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet kommer til å få store forklaringsproblemer med hvorfor de var imot.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:44:40]: Jeg tror ikke det hjelper frivillig sektor at statsråden kjefter på opposisjonen og sier at den ikke har gjort nok. Jeg tror frivillig sektor ønsker at en skal lytte til frivillig sektor, som sier at vi ønsker momskompensasjon, for det er et redskap som vi vil ta i bruk for investeringer og for å få utnyttet dugnadsarbeidet i frivillig sektor. Lytt til frivilligheten selv, til organisasjonene! Når opposisjonen tar opp dette i spørretimen i dag, er det jo ut fra Regjeringens egne løfter, de forventningene som er skapt i Soria Moria-erklæringen, der det er grunn til å tro at Regjeringen vil gjøre noe med det. Og da må en fokusere på det å svare frivilligheten, og ikke svare opposisjonen.

Så har jeg lyst til å fokusere litt på gaver med skattefradrag. 440 000 nordmenn gir penger til frivillig sektor gjennom denne ordningen. Og det viser seg at da man økte beløpet i forrige stortingsperiode, økte også innbetalingene. Folk gir altså penger til fellesskapet. Hvorfor vil ikke Regjeringen styrke denne gode ordningen?

Statsråd Trond Giske [10:45:43]: Igjen tror jeg at det i stortingsalen er en fordel for statsråden å svare opposisjonen og ikke frivilligheten. Så jeg prøver å svare på de spørsmålene jeg får.

Det ble lagt et grunnlag for et ideologisk skille mellom Regjeringen og opposisjonen. Det skillet gir seg i så fall uttrykk i at vi i løpet av disse fire årene har bevilget langt mer til frivilligheten – én frivillighetsmilliard gjennom tippingen, 2 milliarder kr gjennom Kulturløftet som også kommer frivilligheten til gode, innføring av grasrotandel, korpsstøtte, mer til kor og mer til grasrota enn det var før.

Fritaksordningen for skatt på gaver har vi beholdt på nøyaktig det samme nivået som under Bondevik-regjeringen. Jeg synes det er en fin ordning. Den stimulerer til å gi til frivilligheten. Det har den ulempen at de som får flest gaver av private, dermed også får mest støtte fra staten i form av skattefritak. Men ordningen er et fint supplement til alle de andre ordningene.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:46:44]: Jeg har et spørsmål til forskningsministeren.

Jeg tror de aller fleste i denne salen er enige om at klimakrisen er en alvorlig krise. Og den har vi der, selv om vi har en finanskrisen. Jeg tror de aller fleste igjen mener at det skal vi gjøre noe med. I den sammenheng er Venstre opptatt av at forskning er svært avgjørende for at vi skal kunne gjøre noe med klimakrisen – at vi kan forebygge rett det vi skal forebygge, skape et lavutslippssamfunn, sørge for at vi finner løsningene gjennom nærings- og teknologiutvikling. Vi vet at det er gjennom målrettet forsknings- og utviklingsarbeid at vi klarer å få til overgangen fra nåværende samfunn og til lavutslippssamfunnet.

Politisk, med dette bakteppet, skjedde det for godt og

vel et år siden at Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti fant sammen – ikke overraskende for meg, som har sittet i en slik regjering. Og det som er helt spesielt i en europeisk sammenheng, er at en sentrum–høyrekoalisjon presser en sentrum–venstrekoalisjon til å bli mer ambisiøs. Men sluttresultatet ble et klart sluttresultat. I det sluttresultatet, som har en rekke punkter om hvordan vi kan gjøre noe med klimaet, forpliktet Regjeringen seg – for nesten nøyaktig et år siden – til å legge fram en opptrappingsplan for klimaforskning i løpet av 2008. Det har ikke skjedd. Så mitt spørsmål til forskningsministeren er: Hvordan føler forskningsministeren det er å leve med et slikt avtalebrudd?

Statsråd Tora Aasland [10:48:16]: Opptrappingsplanen ble lagt fram i desember 2008, og det er opprettet en gruppe som vi kaller Klima21, ledet av Siri Hatlen, som skal ha sitt første møte nå på fredag. Denne gruppen skal komme med de konkrete forslagene til hvordan opptrappingsplanen skal gjennomføres. Planen er der.

Jeg er veldig glad for at klimaforliket gav oss muligheten til å satse på forskning på klimaet. Vi har allerede satt i gang et arbeid med å få Forskningscentre for miljøvennlig energi, FME-er, som i samarbeid med Forskningsrådet både er etablert og vil bli etablert, i tillegg til innsatsen på klimaforskning som Forskningsrådet allerede hadde. Så klimaforlikets forskningspenger er veldig godt anvendt både på disse sentrene og på det de kan gjøre, for her må vi være sikre på at kvaliteten er god. Og jeg er helt enig med representanten i at det er en viss omstilling i noen av disse miljøene til å tenke alternativt og til å tenke på energivennlige løsninger og fornybare løsninger.

Det er et stort apparat i gang. Som sagt, opptrappingsplanen ble presentert i desember 2008. Arbeidet er i gang. Og jeg vil være veldig glad for om rimelig kort tid å kunne presentere også den konkrete satsingen som Klima21-gruppen skal gjøre. De skal operasjonalisere det som er i opptrappingsplanen.

Odd Einar Dørum (V) [10:49:53]: Jeg takker for svaret. Men de planer som Stortinget behandler, behandler Stortinget fordi Stortinget har fått seg dem forelagt – det er det presisjonsnivået jeg hadde i mitt spørsmål. Det er selvfølgelig det vi skal forholde oss til, for da vet vi at vi rykker målbevisst fram. Selv om det er gjort et forarbeid, er det Stortinget som skal ha det. Og jeg må jo si at når Stortinget nå ikke har det, blir det ekstra trist, tatt i betraktning at statsrådets partifelle bistands- og miljøvernminister Erik Solheim i ganske presise og jeg vil si kraftige ordelag bortimot har grønnmalt Regjeringens krisepolitikk, for ikke å snakke om den krisepakken som kommer. Han har uttrykt seg skarpt, klart og tydelig om det – rosverdig, vil jeg si, ut fra de idealene jeg står for.

Så derfor blir mitt spørsmål: Kan vi nå vente at vi på overtid får denne konkrete planen, som Stortinget kan drøfte og behandle for å trappe opp klimaforskningen i forbindelse med krisepakken som kommer, og at Stortinget aktivt kan få lov til å drive klimaforliket videre?

Statsråd Tora Aasland [10:50:58]: Selvsagt må Stortinget kunne forvente det. Jeg vil vise til budsjettproposisjonen fra Kunnskapsdepartementet for det året vi er inne i nå. Der er dette omtalt, og jeg ber representanten om å studere igjen det som står der.

Jeg er helt enig med min partifelle miljøvernministeren i at alt som gjøres nå, ikke minst det som handler om krisepakken, må ha en veldig grønn profil. Det som er viktig, er at vi klarer å få til det som skal være på kortere sikt. Men det er selvsagt også en viktig del av det grønne stempel at vi klarer å få på plass gode prosesser innenfor klimaforskningen og energiforskningen. Jeg kan forsikre om at dette er i trygge hender. Det er en prosess som er i framgang og i framdrift. Jeg er selv veldig tilfreds med at vi har fått i gang så mange viktige aktører allerede, som faktisk er forberedt på å snu seg rundt og tenke alternativt og tenke annerledes, også innenfor forskningen.

Jeg er veldig glad for Venstres støtte i denne saken, og jeg skal love ... (presidenten avbryter)

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Åse M. Schmidt.

Åse M. Schmidt (FrP) [10:52:13]: Klimaforskningen er en del av det totale bildet av forskningen. Fremskrittspartiet har i de fire årene som nå snart har gått, satset veldig sterkt nettopp på forskning og innovasjon. Det er en av de viktigste grunnpilarene som vi må få til for å sikre at Norge skal kunne ligge i spissen når det gjelder kunnskap i framtiden.

Vi mener også at forskningen må ses i en mye større sammenheng, og at kvalitet, langsiktighet og vilje til å ta i bruk teknologi bør og må komme mye mer i fokus. At forskningen er et område som også har blitt stemoderlig behandlet i denne fireårsperioden, er det heller ikke så veldig stor tvil om.

På Lerkendal-konferansen, hvor jeg var til stede, og hvor også statsråden var til stede, var det helt tydelig at statsråden ønsket et større press fra forskningsmiljøene for å kunne få drahjelp inn i Regjeringen for å få mer midler til forskning. Videre vil jeg også si at statsråden la listen høyt når det gjelder å skape forventninger til den nye forskningsmeldingen som Regjeringen har varslet skal komme.

Hvilke muligheter mener statsråden at hun nå har det siste halvåret for å klare dette?

Statsråd Tora Aasland [10:53:23]: Vi må ha høye ambisjoner når det gjelder forskning. Spesielt når det gjelder forskning på miljø og klima, har vi fått drahjelp gjennom klimaavtalen her i Stortinget, som Fremskrittspartiet dessverre ikke var med på. Det er god drahjelp fra de andre opposisjonspartiene, som gjør at vi får et godt grunnlag også for denne forskningen. Hvis vi ikke hadde hatt denne klimaavtalen her i Stortinget, hadde vi hatt en større utfordring med å få med bredden av det politiske Norge i dette. Så det er meget beklagelig at Fremskrittspartiet ikke er med på det.

Men jeg har gode forhåpninger om å oppfylle ambi-

sjonene om viktig, ny kunnskap som vi trenger gjennom forskning. Vi har klart å øke forskningsbudsjettet ganske betydelig. Som jeg sa i et tidligere svar her, har vi økt bevilgningene til Forskningsfondet med 12 milliarder kr. Noe av dette er øremerket til utstyr, som er en viktig del av forskningsinnsatsen, men også hoder – rekruttering – er viktig. Her prøver vi å tenke helhetlig: både bedre utstyr, flere folk og bedre temaer.

Presidenten: Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgingsspørsmål.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:54:35]: Klimaproblemene vi står overfor, er menneskeskapte. Det betyr at vi skal ha menneskeskapte løsninger på dem også. Det er et år siden Stortinget vedtok et klimaforlik som dramatisk forbedret Regjeringens klimapolitikk. Dessverre ligger Regjeringen allerede nå på etterskudd – bare ett år etter – i forhold til hva klimaforliket sa at en skulle gjøre.

Forskningen, og spesielt klimaforskningen, skal bidra til å finne morgendagens løsninger. Den skal bidra til lavere utslipp, ikke minst i forbindelse med karbonfangst og -lagring, og fremme produkter som har mindre konsekvenser for miljøet. Det andre er at forskning skaper arbeidsplasser. Forskning er med på å trygge vår framtidige velferd og legger grunnlag for den også. Hvorfor er Regjeringen da med på å dra føttene etter seg i sak etter sak innenfor forskning, og nå aller sist innenfor klimaforskningen, når vi vet hvor viktig den er?

Statsråd Tora Aasland [10:55:34]: Jeg kjenner overhodet ikke igjen det bildet som representanten beskriver. Vi har altså fulgt opp klimaforliket ved å bevilge 300 mill. kr i budsjettet for 2009 til forskning og utvikling innenfor fornybar energi og karbonfangst og -lagring. Vi har opprettet sentre for miljøvennlig energi. Forskningsrådet jobber videre med den saken, og det er viktig å ha kvalitet i den forskningen vi skal gjøre. Vi har bevilget penger til breddeatsing, altså styrking av fem ulike programmer som allerede var i Forskningsrådet, og vi har også bevilget penger til grunnforskning, rekruttering og infrastruktur – alt for å få klimaforskningen på plass.

Det er en veldig god oppfølging, tror jeg, av det klimaforliket som også Høyre – bra nok – var med på. Det er et utrolig bra utgangspunkt for å få til noe. Jeg mener at vi har det rette tempoet, men det er veldig viktig at vi sikrer oss at kvaliteten på det vi gjør, er god.

Presidenten: Ola T. Lånke – til oppfølgingsspørsmål.

Ola T. Lånke (KrF) [10:56:38]: Jeg synes å ha gjort to viktige erkjennelser. Den ene er at det er et mye sterkere engasjement når det gjelder å løse den økonomiske krisen, enn det er for å løse f.eks. teknologikrisen innenfor miljøforskningen. Den andre erkjennelsen er at man trenger et kvantesprang innenfor utviklingen av miljøteknologi hvis man skal komme noen vei med å løse denne miljøkrisen.

Norge er tildelt en veldig sentral rolle internasjonalt,

ikke minst fra EU, i forbindelse med det oppdaterte veikartet for infrastrukturbygging innenfor miljøteknologi. To institusjoner i Norge er særlig utpekt. Det er NTNU og UNIS, eller Svalbard-miljøet.

Når det gjelder NTNU, trenger de støtte til å få bygd ut bl.a. forskningsplasser for gjesteforskere. UNIS trenger både rekruttering av studenter og en økning på forskningssiden. Og her får man beskjed om at man skal kutte, i stedet for å øke. Hva har statsråden å si til det?

Statsråd Tora Aasland [10:57:45]: Regjeringen ser løsningene på den økonomiske krisen som også en viktig mulighet for å løse miljøkrisen. Derfor tenker man grønt i forhold til en kriseløsning, og derfor vil det være viktig ikke å glemme at vi har en miljøkrise når vi nå skal innrette tiltakene i krisepakken i forbindelse med den økonomiske krisen. La nå det være svar på en av utfordringene fra representanten.

Når det gjelder forholdene på spesielle steder, hvor de driver med viktig teknologisk utvikling og miljøforskning, følger vi selvfølgelig nøye med, både på det som skjer på Svalbard, som er en meget viktig forskningsplattform for Norge, og det som skjer i viktige universitetsmiljøer. Men her kan representanten være overbevist om at vi klarer å få til både en styrking av mulighetene for en teknologisk utvikling og samtidig en styrking av forskningen på det alternative, for begge deler er viktig. Vi må tenke alternativt, og vi må ha forskningsmiljøer.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:59:07]: Jeg vil henvise til Dagens Næringsliv i dag, der det framgår at statsråd Sylvia Brustad har skrevet brev til Forskningsrådet etter oppfordring fra Norsk Industri. I brevet har hun bedt Forskningsrådet om å prioritere penger til næringsutvikling og imøtekomme de kravene som Norsk Industri har stilt. Hun har ikke valgt å prioritere mer penger til Forskningsrådet, men har gitt klar beskjed om at fordi næringslivet står overfor utfordringer, er det viktig at den forskningen som det her er snakk om, blir prioritert foran annen forskning.

Mitt spørsmål til forskningsministeren er egentlig ganske enkelt: Når det ikke bevilges mer penger, men en av hennes statsrådskollegaer ber Forskningsrådet prioritere ett område, hvilket område skal da prioriteres ned? Er det klimaforskning? Er det medisinsk forskning? Hvilken type forskning synes Regjeringa ikke er så viktig?

Statsråd Tora Aasland [11:00:07]: Regjeringens ulike statsråder deltar i Regjeringens forskningsutvalg, hvor vi har jevnlig drøftinger om Regjeringens forskningssatsing totalt. Et av våre viktigste redskaper er Forskningsrådet. Gjennom Forskningsrådet er vi i fellesskap med på å bidra til at det bygges opp gode programmer ikke bare innenfor næringsrettet forskning, som også kan ha en miljøvinkling, men også innenfor miljøforskning og velferdsforskning.

Det vil bli en redegjørelse for de ulike tematiske inn-

satsene i forskningsmeldingen, som vi nå arbeider med, men jeg kan forsikre representanten om at statsrådene står sammen om viktig forskningssatsing, og at selv om vi i utgangspunktet kan ha ulike ønsker for de ulike sektorene, klarer vi det samarbeidet, både i signalene inn mot Forskningsrådet og i den endelige fordelingen av forskningsmidlene. Så her tror jeg vi skal klare både å stimulere industrien og næringslivet og samtidig satse på f.eks. klimaforskning.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:01:22]: Mitt spørsmål går til statsråd Huitfeldt.

For kort tid siden var det slik at barn og ungdom med innvandrerbakgrunn gikk berserk i gatene utenfor her, med angrep på eldre mennesker, på andre fredelige demonstranter, på politiet osv. Man kastet flasker, stein osv. og gikk berserk og knuste forretninger. Etter hva jeg har forstått i media, vil de involverte få liten eller ingen straff. Det er skremmende. Men enda mer skremmende er det når man hører ungdommene bli intervjuet på tv og kommentaren er at de syntes det var moro, og at de gjerne kunne tenke seg å delta på noe slikt igjen.

Selvfølgelig har foreldrene til disse ungdommene gjort en dårlig jobb, men samfunnet har også gjort en dårlig jobb med hensyn til disse gruppene. Jeg mener dette er et resultat av den arbeiderpartiledede snillistiske innvandringspolitikken, hvor man ikke stiller krav til foreldrene og til ungdommen.

Det brukes nå 5,3 milliarder kr på integreringstiltak i Norge. Under den sittende regjering har dette beløpet økt med over 800 mill. kr.

Mitt spørsmål til statsråden er om hun synes denne pengebruken er vellykket – om det er et eksempel på en vellykket integreringspolitikk at store grupper av barn og ungdom har falt så fundamentalt utenfor samfunnet vårt og ikke har respekt for de verdier som er sentrale i vårt samfunn – og hva statsråden mener må gjøres overfor disse gruppene.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:03:15]: Jeg la i forrige uke merke til at Siv Jensen ga støtte til sterke beskyldninger mot Kåre Willoch om antisemittisme, og sa at Willoch ikke var nyansert nok når det gjaldt å skille mellom jøder og israelere. Det er tydelig at dette ikke har fått gjennomslag i resten av politikken til Fremskrittspartiet. Nå males det med bred penn: All minoritetsungdom skal få skylden for det som har skjedd i Oslo.

Når det gjelder bruk av samfunnsstraff, vil jeg understreke at det var byråden fra Fremskrittspartiet som sa at disse ungdommene burde få samfunnsstraff – for å få følelsen av å gjøre opp for seg.

Jeg vil si at norsk integreringspolitikk er vellykket. Jeg vil si at byrådet i Oslo, med representanter fra både Høyre og Fremskrittspartiet, har gjort en meget god jobb de siste dagene og samarbeidet meget tett med politiet, som også har gjort en grundig jobb og innkalt disse ungdommene sammen med deres familier til en bekymrings samtale. Det

er ikke noen «snill» samtale; det er en alvorlig samtale, og politiet har meget gode erfaringer.

Jeg vil også understreke at Fremskrittspartiet har hatt makten i denne byen i ganske mange år og således må ta sin del av ansvaret for at tilbudet til ungdom kanskje ikke er godt nok.

Men la oss nå tenke langsiktig. Jeg mener det er meget alvorlig når vi ser ungdommer som blir dratt med på kriminell atferd når de er så unge. Én ting er hvilken straff de får nå, men min bekymring er også knyttet til hva som skjer med disse ungdommene om ti år, om 15 år. – Hvor er de da? Jeg vil derfor i samarbeid med justisministeren legge fram noen konkrete forslag om dette på en pressekonferanse senere i dag.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:04:58]: Jeg registrerte at det som er gjort overfor disse gruppene, er gjort av byrådet i Oslo, med representanter fra Fremskrittspartiet og Høyre. Fra statsrådens side er altså ingen tiltak satt i verk, eller vil bli satt i verk. Det er heller ikke noen som helst form for selvkritikk med hensyn til de mange milliarder som er brukt av den sittende regjering på integreringstiltak – som åpenbart er feil.

Så til en annen del av problematikken. Det er planlagt en muslimsk skole i Oslo. Fremskrittspartiet er tilhenger av friskoler, men vi er svært bekymret for at det skal bidra til en dårligere integrering enn man har i dag.

Sett i lys av disse hendelsene som vi nå har hatt i Oslo – med manglende integrering, med manglende respekt for vestlige verdier som ytringsfrihet og demokrati – mener statsråden at det å etablere en muslimsk skole i Oslo er å anbefale med tanke på den jobben som skal gjøres overfor barn og ungdom?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:05:59]: Jeg registrerer at Fremskrittspartiet fortsetter sin meget unyanserte beskrivelse av disse opptøyene. En tredjedel av disse ungdommene var norske. Dette er våre ungdommer, og vi må ta ansvaret for dem.

Når det gjelder spørsmålet om muslimske skoler, må dette behandles i henhold til den nye privatskoleloven, som er langt mer restriktiv enn det Fremskrittspartiet ønsker. De ønsker en fri opprettelse av friskoler og privatskoler, uten noen som helst krav. Med Fremskrittspartiets politikk ville vi fått langt flere friskoler – også av muslimsk karakter – enn det vi får med en god privatskolelov som åpner for religiøse og pedagogiske alternativer.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Olemic Thommessen.

Olemic Thommessen (H) [11:06:54]: Jeg er enig med statsråden i at i alle fall en tredjedel av disse ungdommene var norske. Egentlig var de vel norske alle sammen, hvis vi tenker oss om, for på et visst tidspunkt blir man faktisk norsk selv om en har foreldre som kommer fra et annet land.

Jeg er glad for at det er tverrpolitisk enighet om at dette skal håndteres håndfast. La oss være enige om det. Men

spørsmålet er jo videre: Hva gjør vi så? Jeg synes det vi har sett i Oslo de siste dagene, er spennende. Jeg husker også tilbake til 2002, da man hadde ulykkelige situasjoner i Sverige, at regjeringen tok initiativ til dialogkonferanse der man reiste disse spørsmålene. Fra Høyres side har vi hatt en del midler i forslag til statsbudsjett som retter seg inn mot svake grupper når det gjelder kontingenter til frivillige organisasjoner for å få folk med.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre kommunikasjonen sosialt i vårt samfunn for å demme opp mot slike tilfeller som dette?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:08:05]: Jeg registrerer her Høyres meget nyanserte og ansvarlige holdning til disse problemene. Jeg vil også benytte anledningen til å rose Erling Lae og den innsatsen han har gjort i Oslo de siste dagene.

Så til spørsmålet om dialog. Det foregikk et dialogmøte i Oslo på søndag. Det var meget vellykket. Jeg har også forstått at en del jødiske barn i Oslo ikke har hatt det så lett de siste dagene, og at også mange barn med muslimsk bakgrunn har følt at de har måttet ta på seg ansvar for ting de på ingen måte har ansvar for. Jeg vil derfor ta initiativ til et møte med både jødiske og muslimske barn med sikte på å bedre dialogen, for jeg tror det er veien å gå.

Presidenten: Karin S. Woldseth – til oppfølgings-spørsmål.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:08:55]: Jeg har et oppfølgingsspørsmål til kulturministeren.

I lys av de siste ukers hendelser har vi opplevd aggressive og frustrerte ungdommer som har terrorisert Oslo, Oslos innbyggere og Oslos gater. Det er åpenbart at svært mange av disse ungdommene, to tredjedeler av dem, har minoritetsbakgrunn. De har ikke tilpasset seg og føler ikke tilhørighet til det norske samfunnet. Vi har lagt bak oss et mangfoldsår som har kostet mange millioner, i tillegg til at Regjeringen ønsker å videreføre dette også i 2009 – så vellykket oppfattet Regjeringen at dette var.

Men har statsråden gjort seg noen tanker om hvordan han kan fange opp denne gruppen ungdommer i mangfoldsår nr. to? Man kan vel ikke hevde at han har lyktes med å fange opp disse ungdommene i 2008, når vi ser hvor aggressive, frustrerte og mistilpassede disse ungdommene er?

Statsråd Trond Giske [11:09:59]: Jeg er hundre prosent enig med min statsrådkollega Huitfeldt i at man skal være forsiktig med å male med bred pensel og stigmatisere enkeltgrupper. Jeg tror vi skal behandle folk med minoritetsbakgrunn på samme måte som vi behandler andre mennesker – som enkeltindivider som er like forskjellige som dem som har etnisk norsk bakgrunn.

Jeg har veldig tro på kulturlivet og frivillig sektors samsfunnsbyggende rolle. Å gi gode oppvekstvilkår, identitet og tilhørighet uansett hva slags foreldre og bakgrunn man har, er noe som gir trygghet og som gjør at man kan møte samfunnet på en god måte. Desto viktigere er det at vi

får fortsette den satsingen vi har gjennomført, med – som tidligere nevnt – 2 milliarder kr mer til kultur. Dette gir større aktivitet over hele landet, det gir tilbud til barn og ungdom med mange forskjellige bakgrunner. Jeg håper vi kan fortsette det, og ikke får de kuttene i denne virksomheten som Fremskrittspartiets alternative budsjett ville ha innebåret.

Presidenten: Siste hovedspørsmål – fra Olemic Thommessen.

Olemic Thommessen (H) [11:11:08]: Mitt spørsmål går til kulturministeren og knytter seg til frivillige organisasjoners inntekter – for det er jo slik at i kjølvannet av endringene i spillpolitikken blir det færre penger i kassa til frivillige organisasjoner. Nå har statsråden i forbindelse med tidligere spørsmål vært innom denne tippemilliarden som han ofte kommer tilbake til. Men det er ikke en varig milliard, det er en milliard som er en overgangsordning til en situasjon hvor organisasjonene må regne med mindre penger i kassa. Slik er det også med grasrotandelen. Vi kan sikkert diskutere hvordan den vil fungere, men veldig mange flere spillekroner blir det vel ikke av den heller.

Det har vært økninger i budsjettene de siste årene. Vi har vært med på å støtte hver eneste krone av disse, så der er vi vel omtrent like gode. Like fullt er det milliardbeløp som kuttes. I det lys har vi tidligere i denne spørretimen vært innom momsspørsmålet. Jeg skal ikke komme tilbake til det nå, bare peke på at det selvfølgelig også er et veldig viktig tema for faktisk å få flere penger inn i systemet, ikke bare penger som vi diskuterer innretningen på.

Men jeg vil også se på andre typer spill – for å styrke og for å få flere penger inn i systemet. Det vi nå har sett, er en utvikling innenfor nettspill der 7 milliarder kr i året går rett ut av landet på spill vi ikke har noen kontroll på hvordan er utformet, og der norske formål ikke får en eneste krone. Høyre var lenge imot å røre ved nettspillordninger i Norge, men vi har kommet til at de samme hensyn gjør seg gjeldende der som i resonnementet bak spilleautomatene – nemlig at det tross alt må være bedre å ha kontroll på et system, kontroll på spillenes innhold, bringe pengene til norske formål. Vi mener at dette er et tema som nå bør tas opp og iverksettes.

Er kulturministeren innstilt på å sørge for at disse pengene går til norske formål?

Statsråd Trond Giske [11:13:18]: La meg først si noe om frivillighetsmilliarden. Det er egentlig to milliarder. Den ene er en milliard som en nå bruker fra Norsk Tippings fond i årene 2008–2009 for å bygge bro mellom den gamle utbetalingen fra Norsk Tipping på 2,5 milliarder, til nær 3,5 milliarder i året. Vi har lagt opp til at fra 2010 skal denne milliarden være varig. Hvert eneste år skal frivilligheten få en milliard ekstra. Det skyldes bl.a. de spillterminalene som nå settes ut, som skal gi inntekter, og som opposisjonen, bl.a. Høyre, i mange byer har kjempet veldig aktivt mot. Hadde man ikke fått de inntektene, hadde heller ikke frivilligheten fått disse pengene.

Representanten Thommessen berører et veldig viktig

spørsmål, nemlig alle de spillene som nå tilbys på Internett fra servere i utlandet som ikke har noen sosial kontroll, som skaper like mye spilleavhengighet for dem som blir rammet, og som ikke gir noen penger til norsk frivillighet. Hvordan skal vi møte dette? Vi har i Norge lagt opp en spillpolitikk som både forrige regjering og denne har støttet, nemlig at det er Norsk Tipping som skal stå for spillene i Norge, for da har vi direkte kontroll og kan gripe inn med en gang et spill skaper sosiale problemer. Vi har sett hvilke rettsprosesser vi veldig fort havner i når vi har andre aktører som kjemper for sine inntekter, når spilloperatører strider mot begrensinger som regjering og storting legger for å sikre sosial ansvarlighet.

En løsning på det Thommessen tar opp, kunne være at Norsk Tipping – som Svenska Spel i Sverige, som er det tilsvarende – tilbyr spill via Internett og utvikler tilbud der som er sosialt ansvarlige. Vi har ikke konkludert med at det er riktig foreløpig, men det er klart at argumentasjonen til Thommessen, at det er bedre å tilby noe på nett som er ansvarlig, enn å overlate alt til utenlandske aktører, som er uten begrensning, og som ikke gir penger til frivilligheten, er et godt resonnement. Men foreløpig har vi vært opptatt av å bekjempe den spilleavhengigheten som automatene innebar, og ikke å utvide aktiviteten til Norsk Tipping på nett.

Olemic Thommessen (H) [11:15:21]: Jeg takker for det som jeg opplever som et på mange måter imøtekomende svar, men jeg vil understreke viktigheten av at man nå kommer videre med dette, for tiden går. Det å snu innretningen på et marked som har fått etablert seg, er ikke lett. Nå har det norske publikummet fått venne seg til å spille på internasjonale servere, og jo lengre tid det går, jo vanskeligere blir det faktisk å få spillerne tilbake til Norge igjen.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Når vil han eventuelt sette i gang et slikt arbeid?

Jeg gir meg ikke med det, for jeg har noen sekunder igjen. Vi har også foreslått å åpne Norsk Tippings kommisjonærnettverk for andre typer spill, hvor man kunne tenke seg en bredere innretning, der også de humanitære organisasjonene kunne få muligheten til å etablere nye spillordninger innenfor dette kommisjonærnettverket. Er det noe statsråden vil vurdere å imøtekomme?

Statsråd Trond Giske [11:16:20]: Jeg er ikke særlig positiv til den ideen, for jeg er redd for at man får veldig mange spill som bruker veldig mye reklamepenger på å konkurrere med hverandre, og med som resultat kanskje delvis større spillepress. Jeg er også redd for at veldig mye av pengene som kunne gått til frivillige organisasjoner, isteden går til markedsføring og konkurranse mellom disse spillene. Da er det bedre at Norsk Tipping utvikler sin spillportefølje og heller inkluderer frivilligheten på en bedre måte. Det er også ofte veldig vanskelig å si hvilke organisasjoner som skal få lov til å tilby slike spill. Hvis én organisasjon får lov, får denne organisasjonen alle pengene, istedenfor at det går til bredden av norsk frivillighet.

Husk én ting, som jeg ikke tror opposisjonen har tatt helt inn over seg: Grasrotandelen betyr en fantastisk demokratisering av tildelingen fra Norsk Tipping. Istedenfor at det bare er de spesifikke organisasjonene som er nevnt i loven, som får penger, vil i prinsippet alle frivillige organisasjoner nå kunne ta del i overskuddet i Norsk Tipping. Det er en fantastisk invitasjon til å si at dette er vårt felles spillskap, som er ansvarlig, og som sørger for penger til grasrota.

Presidenten: Av hensyn til tiden blir det kun ett oppfølgingsspørsmål – Karin S. Woldseth.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:17:34]: Vi hører at statsråden snakker om denne milliarden som han skal gi til frivillig sektor, men han glemmer og unnlater å fortelle at hans parti sammen med de andre partiene her i Stortinget, med unntak av Fremskrittspartiet, har fjernet 5 milliarder kr fra frivilligheten. Så jeg synes ikke det er så veldig imponerende.

Jeg synes heller ikke det er veldig imponerende når han nå snakker om at man skal se på om Norsk Tipping også skal få monopol på nettspill. Det synes jeg er en utrolig skummel tanke. Hadde det ikke vært bedre om man hadde innført konsesjon på de internasjonale serverne og kommet i dialog med de internasjonale spillskapene, slik at man hadde fått penger til både idrett og det frivillige? Eller kan vi nå forvente oss at statsråden kommer med et totalforbud mot nettspill over internasjonale servere i Norge?

Statsråd Trond Giske [11:18:36]: Det er ikke opp til oss å gi et totalforbud mot utenlandske spill. De ligger på servere i andre land og styres av andre lands lovgivning. Det finnes hundrevis, om ikke tusenvis, av selskaper rundt omkring i verden som tilbyr spill på Internett. Det ville være helt umulig å se for seg at vi skulle begynne å lisensiere ut til alle disse. Vi kunne lisensiert til noen av dem, men fortsatt ville alle de andre kunne tilby spill ubegrenset inn til Norge. Det vi kan gjøre, er å slå ring om Norsk Tipping som vårt sosialt ansvarlige spillskap, og ikke slippe til alle dem som har muligheten til å tilby hva som helst, uten grenser for den sosiale ansvarligheten. Grasrotandelen er jo en måte å si til det norske folk at penger fra Norsk Tipping styrker frivilligheten i Norge. Frivilligheten er veldig opptatt av dette også, og sterkt imot Fremskrittspartiets forslag om å liberalisere spillmarkedet og slippe utenlandske spillskaper til. Her tror jeg Regjeringen står helt på lag med idretten og med grasrota i kulturen og frivilligheten om å slå ring om de inntektene de får fra Norsk Tipping.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng

til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 2 og 3, fra henholdsvis representanten Arne Sortevis og Anne Margrethe Larsen til samferdselsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 4, fra representanten Jan Tore Sanner til utenriksministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren på vegne av utenriksministeren, da utenriksministeren har sykdomsforfall.

Spørsmål 12, fra representanten Ivar Kristiansen til olje- og energiminister, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Presidenten: Vi går til spørsmål 1, som denne gang ikke er fra Svein Flåtten til finansministeren, men isteden fra en annen høyremann, Gunnar Gundersen, til finansministeren.

Spørsmål 1

Gunnar Gundersen (H) [11:20:12]: Jeg vil stille et spørsmål til finansministeren:

«Finansministeren snakket i desember varmt og intenst om behovet for rentekutt. Bankene følte et stort press for å levere i henhold til Regjeringens ønsker og krav. De fleste banker har nå foretatt kutt på rundt 2 prosentpoeng. I Finansavisen 7. januar kan vi lese at Statens lånekasse har varslet et beskjedent kutt på 0,9 prosentpoeng, og det skal først gjelde fra april.

Er statsråden tilfreds med at statens egen bank for studenter, Statens lånekasse, foretar et betydelig mindre rentekutt enn det bankene sørger for?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:21:05]: Intet er så forfriskende som en høyremann på en onsdags formiddag, uansett hvem det er, og hvilket tema som er oppe.

La meg svare skikkelig på dette spørsmålet, fordi mange kunder, både i Statens lånekasse og i Husbanken, lurer på hvorfor ikke renten på deres lån går like raskt ned som den gjør i markedet. De fleste har nok skjønt sammenhengen, men jeg kan ta det en gang til.

Norges Bank har satt ned styringsrenten fra 5,75 pst. til 3 pst. over en periode. Tre måneders pengemarkedsrente har falt med over 3 prosentpoeng siden i fjor høst, og bankenes utlånsrenter er på vei ned. Det betyr at også utlånsrenten i Statens lånekasse vil falle, men de har en annen form for rentefastsettelse, og den metoden som er fastlagt for beregning av renten, innebærer at rentenedgangen kommer litt mer gradvis.

Metoden for beregning av renten i Statens lånekasse for utdanning ble vedtatt av Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 1998. Den flytende renten blir beregnet med utgangspunkt i rentene på kort-

siktige statspapirer med null til tre måneders gjestående løpetid.

Observasjonsperioden er tre måneder, og renter som blir observert i ett kvartal, blir lagt til grunn for de rentene som gjelder to kvartaler senere. Den lange observasjonsperioden bidrar til å jevne ut svingningene i lånerenten. Det innebærer at virkningen av et fall i markedsrentene først kommer etter noe tid. Tilsvarende tar det også noe tid før en oppgang i markedsrentene slår ut i økte utlånsrenter i Lånekassen. Over tid er rentetilbudet til Lånekassens kunder veldig gunstig. Kunder i Statens lånekasse for utdanning kan også gardere seg mot svingende renter ved å binde renten i tre, fem eller ti år.

Hvis man kort skal oversette dette, betyr det at renten i Lånekassen har et etterslep. Vi kutter topp og bunn, fordi det jevner ut. En vanlig kunde i Lånekassen har kanskje studielån som løper i 20 år. Rentenedgangen kommer litt senere, men renteoppgangen kommer også litt senere, og det betyr at de i sum har et gunstig lån. Det tror jeg kundene i Lånekassen har merket seg.

Gunnar Gundersen (H) [11:23:38]: Som god høyremann har jeg også skjont sammenhengen tidligere.

Men dette spørsmålet er basert på et oppslag i Finansavisen den 7. januar, om en kvinnelig student som hadde satt seg ned og beregnet hvor mye renten skulle ha gått ned. Hun mener at den burde ha gått ned ytterligere 0,7 pst., basert på de beregningsmodeller som statsråden nå gjorde rede for.

Jeg tror i og for seg det er liten trøst for dem som nå sitter med et stort etterslep, at de om noen år kan regne med å henge etter når det går opp igjen, for det er jo en del av bildet her.

Situasjonen illustreres av at markedsrentene nå endrer seg veldig raskt. Renten i de private bankene er nå raskt på vei ned mot 4-tallet – kanskje under det. Et naturlig oppfølgingsspørsmål til statsråden blir derfor: Ser ikke statsråden at Statens lånekasse nå fastsetter renter ut fra en antikvert metode, og at man burde gå over til en mer markedsorientert rentefastsettelse når det gjelder lån i Statens lånekasse, slik at man følger markedets bevegelser?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:44]: Høyre står selvsagt fritt til å ønske at Statens lånekasse skal foreta sin rentefastsettelse ut fra et annet og mer markedsbasert system. Men det er i tilfelle en sak som må vedtas av Stortinget, for det er Stortinget som har vedtatt at det skal gjøres på denne måten.

Fordelen i et forbrukerperspektiv er jo at topp og bunn når det gjelder rentenivået i Lånekassen, jevnes ut – man får del i rentenedgangen, men den kommer litt senere. Det som er forskjellen mellom norske bankkunder og bankkunder i veldig mange andre land, er at langt færre kunder har fastrentelån. Det betyr at rentenivået i forhold til husholdningenes inntekter og utgifter er mye mer knyttet til svingningene i markedet. Det er derfor vi har tilbudt fastrentelån til kundene i Statens lånekasse. Man kan da

jevne det litt mer ut. Det betyr at man får samme fordel, men bare litt annerledes fordelt.

Ellers må jeg jo si at Statens lånekasse er en veldig viktig del av den norske utdanningspolitikken. Man får lån uten at risiko vurderes.

Gunnar Gundersen (H) [11:25:56]: Det er det jo stor enighet om. Når det gjelder valget mellom en kortsiktig og en langsiktig fastsettelse av renten, var det stor enighet: Det er Stortinget som vedtar prinsippene for hvordan man fastsetter renten.

Der hadde Høyre et alternativt forslag under budsjettbehandlingen den 12. desember i fjor, som da ble nedstemt. Det blir jo litt paradoksalt når statsråden i desember var veldig ivrig etter å påpeke at det stod på viljen i de private bankene for å få ned rentene, mens man i samme budsjettdebatt, den 12. desember, hørte representanten Lena Jensen fra SV si at det var et bevilgningsspørsmål i hvilken grad man kunne sette ned renten.

Da er igjen spørsmålet: Er statsråden av den oppfatning at det er riktig at rentefastsettelse og rentebetingelser i statlige og private banker skal være så forskjellige?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:27:01]: Nå tror jeg ikke vi bare diskuterer epler og pærer her, men en hel frukt-kurv. Det er mange elementer i dette. Det ene er: Hvordan fastsetter man renten i Statens lånekasse? Det gjør man altså med et etterslep, slik jeg forklarte i svaret. Det betyr at alle kundene får del i rentenedgangen, men på et litt senere tidspunkt. Det betyr også at man har lavere rente i lengre tid når rentenivået er på vei oppover, så det ligger jo til rette for en masse hurraoppslag framover når norsk økonomi eventuelt tar seg opp igjen og renten går opp. Så dette jevner seg ut.

Et annet spørsmål er: Hvordan priser man et lån der man ikke vurderer risiko? Statens lånekasse vurderer ikke risiko. Alle som oppfyller kravene i henhold til utdanningskriteriet, får lån. Det er et lån som slettes hvis man dør, som man kan få betalingsutsettelse og rentefrihet på hvis man blir ufør. Det er en sosial type innretning. Det gjør selvfølgelig at man ikke kan sammenlikne en sosial låneordning, som Statens lånekasse er, fullt ut med lån som gis på markedsmessige betingelser.

Spørsmål 2

Fra representanten Arne Sortevik til samferdselsministeren:

«I 2008 omkom 256 personer i trafikken i Norge. Tallet på dødsulykker har økt med 10 pst. i forhold til 2007. Hele 171 av de omkomne er bilførere eller passasjerer. Antall omkomne fotgjengere har økt fra 23 til 30. Hordaland, Møre og Romsdal og Hedmark har flest omkomne. Vårt naboland Sverige hadde i 2008 det laveste dødstallet i trafikken siden 1945, og tallet ble i fjor redusert med 10 pst. Utviklingen i antall dødsulykker er sterkt bekymringsfull.

Hva vil statsråden gjøre på kort sikt for å få en reduksjon i antall dødsulykker?»

Spørsmål 3

Fra representanten Anne Margrethe Larsen til samferdselsministeren:

«For å nå Norges klimamål og klimagassreduksjon er det blant annet viktig å satse på et godt kollektivtilbud i byer og mellom byer. Nyttårsgaven til befolkningen i hele Vest-Agder, spesielt i Mandalsdistriktet, er en betydelig reduksjon i busstilbudet. Dette er overraskende og klart i strid med alle festtaler fra et samlet politisk miljø. Bussen er «livsnerven» i et stort bo- og arbeidsmarked og for kveldsaktiviteter. Partene skylder på hverandre, folk fortviler.

Kan statsråden påvirke denne uheldige utviklingen?»

Presidenten: Disse spørsmål er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jan Tore Sanner til utenriksministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren.

Jan Tore Sanner (H) [11:28:35]: «I Aftenposten 13. januar kunne man lese at Utenriksdepartementet nektet å skrive under på EUs klare fordømmelse av henrettelsen av Wo Weihan i Kina. EUs ministerråd kom med en kraftig fordømmelse både av henrettelsen og av at de forhold Wo ble anholdt og dømt under, ikke var i tråd med internasjonale standarder. Det har vært norsk praksis å slutte seg til EUs linje i denne typen menneskerettighetsaker.

Hva er utenriksministerens begrunnelse for ikke å støtte EUs fordømmelse av henrettelsen av Wo?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:29:17]: Denne regjeringen slo allerede i sin tiltredelseserklæring fast at arbeidet mot dødsstraff skal prioriteres. Norge er og skal fortsatt være en synlig motstander av alle former for dødsstraff.

Arbeidet må håndteres både helt konkret og på et mer overordnet politisk plan. Vi arbeider mot dødsstraff både i internasjonale organer og gjennom aktivt samarbeid med menneskerettighetsorganisasjoner og likesinnede land. Vi tar jevnlig opp bruk av dødsstraff på prinsipielt grunnlag med land der dette praktiseres. Det gjelder også overfor Kina. Statssekretær Johansen tok opp dødsstraff under det siste møtet i menneskerettighetsdialogen i oktober i fjor.

Norge reagerer også i enkeltsaker. Når vi får kjennskap til planlagte henrettelser i saker som gjelder mindreårige, gravide eller strafferettslig utilregnelige personer, eller der henrettelsen skjer på en særlig inhuman måte, protesterer vi overfor ansvarlige myndigheter – alene eller sammen med EU eller andre. Dette gjør vi overfor en rekke land. Norge og EU er på linje og mener at slike henrettelser er i strid med folkeretten. I 2008 kom Norge bl.a. med flere reaksjoner overfor Iran i saker som gjaldt mindreårige.

Vi har tro på at slike protester nytter, og uansett utfall

i den enkelte sak mener vi at det er viktig å opprettholde et synlig press. I noen saker vet vi også at vi har bidratt til å redde liv.

I denne konkrete saken fikk Norge, med noen timers varsel, forespørsel om å slutte seg til en EU-erklæring med fordømmelse av henrettelsen av Wo Weihan som ble henrettet for spionasje. Det var klart at saken ikke lå innenfor den gruppen enkeltsaker som jeg nevnte i sted, der EU og vi jevnlig protesterer.

EU la til grunn at rettsprosessen mot Wo Weihan var i strid med internasjonale rettssikkerhetsgarantier og -standarder. Når vi får tilbud om å slutte oss til denne type erklæringer, ønsker vi å foreta en selvstendig vurdering. I dette tilfellet tillot ikke tiden at vi kunne gjøre en egen vurdering av rettsprosessen mot Wo Weihan.

EUs tekst henviste også direkte til EUs menneskerettighetsdialog med Kina, og var følgelig heller ikke så naturlig for Norge som utenforland å slutte seg til.

Lodve Solholm hadde her teke over presidentplassen.

Jan Tore Sanner (H) [11:31:40]: Dette fremstår som et ganske underlig svar – der statsråden på den ene siden argumenterer sterkt for viktigheten av synlighet i kampen mot dødsstraff, samtidig som man åpenbart har lett med lys og lykte for å finne en begrunnelse for ikke å slutte seg til EU i denne saken.

La meg minne om at Norge har sluttet seg til samtlige erklæringer fra EU når det gjelder dødsstraff, med to unntak. Og dette er et av dem.

Statsråden viser bl.a. til at statssekretær Raymond Johansen var i Kina i en såkalt menneskerettighetsdialog like før henrettelsen. Mitt første spørsmål er: Er det slik at statssekretæren da tok opp saken til Wo? Det synes jeg er et viktig spørsmål å få avklart. Og det andre er: Når Regjeringen nå har fått noe mer tid til å se på denne saken, tar man selvkritikk på at man ikke sluttet seg til EU-erklæringen? Dette dreier seg ikke bare om det folkerettslige, det dreier seg også om selve måten Wo ble anholdt på, og måten han ble tiltalt på. Det gjelder hele saken, som ligger i EUs begrunnelse.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:32:51]: Jeg er kjent med at statssekretær Johansen hadde en menneskerettighetsdialog i oktober. Hvilke saker som spesielt ble tatt opp, kan jeg ikke svare på her. Det må Utenriksdepartementet eventuelt komme tilbake til.

Når det gjelder generelt samarbeid med EU, er det slik at i en rekke saker som har vært gjennomført mot personer på en måte som er helt i strid med folkeretten, har Norge og EU vært på linje og protestert samtidig. I denne saken, hvor det var spørsmål om de internasjonale rettssikkerhetsgarantier og -standarder, må også Norge kunne få gjøre en selvstendig vurdering. Og det tillot ikke det tidsrommet som var frem til EU skulle sende sin protest. Det var også slik som jeg sa i svaret mitt, at dette hadde en utforming basert på den menneskerettighetsdialogen som EU har med Kina. Den er jo ikke Norge en del av.

Jan Tore Sanner (H) [11:33:58]: Denne saken har vakt meget sterke reaksjoner i menneskerettighetskretser internasjonalt, men også i Norge. Jeg registrerer at generalsekretæren i Amnesty International i Norge sier at Regjeringen burde skamme seg. Det er jeg enig i. Kina-ekspert Bøckmann sier at menneskerettighetsdialogen er lite verdt hvis man ikke reagerer i slike saker.

Det er nærliggende å se at Regjeringen også viser unnskyldighet og naivitet i sitt forhold til menneskerettighetsbruddene på Cuba. Man kan jo lure på om det er SVs hånd som ligger på dette – at man ikke skal vise klarhet og tydelighet overfor de siste kommuniststater – eller om det er slik at man er redd for å miste noen kommersielle kontrakter.

Men la meg gjenta det spørsmålet jeg stilte, nemlig at nå som Regjeringen har fått noe tid, tar man da selvkritikk på at man ikke sluttet seg til EUs fordømmelse av henrettelsen og måten saken ble behandlet på?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:35:02]: La meg understreke at Regjeringen er imot alle former for dødsstraff. Vi arbeider mot det og tar det opp både på prinsipielt grunnlag overfor de land som praktiserer det, og i enkeltsaker.

Når det gjelder denne saken, og alle saker vi har underveis, er det jo slik at vi, fordi vi har et høyt fokus på det, alltid vil gå gjennom sakene og vurdere måten vi praktiserer dette på.

Spørsmål 5

Bendiks H. Arnesen (A) [11:35:49]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren – som forsvarsminister:

«Stortinget har i langtidsplanen for Forsvaret bestemt at Bardufoss flystasjon skal utvikles som hovedbase for helikopter i Forsvaret, og at 334-, 337- og 339-skvadronene skal organiseres under en felles ledelse på Bardufoss flystasjon. Jeg er også kjent med at mottak av det nye enhetshelikopteret NH90 starter høsten 2010.

Hva gjøres for å planlegge og forberede utviklingen av Bardufoss flystasjon som hovedbase for Forsvarets fremtidige helikopterstruktur?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:36:30]: Stortinget har vedtatt at 334-, 337- og 339-skvadronene organiseres under en felles ledelse på Bardufoss flystasjon. Organiseringen av helikopterstrukturen legger til rette for synergieffekter, både på den operative siden og når det gjelder logistikken. Det bidrar også til rasjonell drift av den fremtidige helikopterflåten. Det operative tyngdepunktet for disse helikopterene vil være i Nord-Norge, og Bardufoss har nærhet til prioriterte operasjonsområder.

Hovedbasen for helikoptre på Bardufoss skal være fullt ut operativ for alle elementene senest innen 1. januar 2013. Det er avsatt betydelige midler til etableringen av denne basen. Forsvarsbygg vil starte planleggingen av nødvendige boliger, lager og vedlikeholdsanlegg,

administrasjonsbygg og annen infrastruktur høsten 2009, med byggestart for de første prosjektene sommeren/høsten 2010. Dette kommer i tillegg til utnyttelse av eksisterende eiendom, bygg og anlegg på Bardufoss flystasjon.

Det er flere parallelle aktiviteter som vil påvirke hvordan Bardufoss flystasjon blir seende ut og fremdriften på utviklingen. Flyttingen av Hærens ledelse til Bardufoss utløser behov for å se nærmere på mulighetene for samlokalisering for å få en mest mulig rasjonell utnyttelse av eiendom, bygg og anlegg i området.

For helheten må også planleggingen av hovedbasen ta hensyn til detasjementet som skal støtte fregattvåpenet og Kystvakten i Sør-Norge, samt forstudien som ser på muligheten for å etablere et nasjonalt kompetansesenter for helikopter.

Forsvarssjefen har fått i oppdrag å etablere hovedbasen for helikopter på Bardufoss snarest, og senest innen 1. januar 2013. De nødvendige tiltak innenfor eiendom, bygg og anlegg på flystasjonen vil bli iverksatt når de nødvendige avklaringer foreligger, og som nevnt er forberedelsene allerede i gang. Det legges opp til byggestart sommeren/høsten 2010.

Som jeg har redegjort for, er forberedelsene i rute for å oppfylle Stortingets vedtak i forbindelse med langtidsplanen.

Bendiks H. Arnesen (A) [11:38:44]: Jeg takker statsråden for et klargjørende og godt svar.

Jeg har fått mange henvendelser fra forsvarsengasjerte folk i nord, som har følt en viss usikkerhet, og som stadig spør hvordan framdriften er på dette området i henhold til den vedtatte planen. Nå forstår jeg det slik at etableringen av Bardufoss som hovedbase for helikopter vil starte allerede i år. Er dette riktig oppfattet?

I den sammenheng vil jeg også spørre om når vi kan forvente at de nye NH90-helikoptrene er operative og kan tas i bruk.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:39:31]: Ja, som jeg sa er klargjøringen av prosjektet allerede i gang. Til høsten vil Forsvarsbygg starte den konkrete planleggingen av byggeprosjektene. Det er etter planen slik at byggingen skal starte sommeren/høsten 2010.

Når det gjelder NH90-helikoptrene og når de er operative, har det vært et prosjekt med stadige utsettelse. Den nåværende planen er at NH90-helikoptrene til Kystvakten kommer i 2010. Disse vil da erstatte 337-skvadronens Lynx-helikoptre, som er lokalisert i og opereres fra Bardufoss.

Vi har i St.prp. nr. 1 for budsjettåret 2009 omtalt at det er en viss risiko for ytterligere forsinkelser. Planleggingen av mottak av NH90 blir fortløpende behandlet av Luftforsvaret og Forsvarets logistikkorganisasjon.

Bendiks H. Arnesen (A) [11:40:37]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg går ut fra at dette er så avklarende at man oppe i nord nå kan planlegge ikke bare innenfor dette området, men også på andre områder, slik at man kan være til støtte

for alle de gode satsingene som nå skjer innenfor Forsvaret i nord.

Spørsmål 6

Per Roar Bredvold (FrP) [11:41:14]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Norge har en rekke krigsminner og ikke minst krigshistorie å ta vare på. I dag er det mye positiv oppmerksomhet rundt Forsvaret og dens historie, mye på grunn av filmen «Max Manus», som nå går for fulle hus.

Hvordan vil statsråden bidra til at nettopp våre krigsminner, som f.eks. hendelsene 9. april 1940 i Elverum hvor Kong Haakon sa sitt berømte nei til tyskerne, og senere i Nybergsund 11. april hvor regjeringen sa sitt nei til Quisling som statsminister, begge i Hedmark, blir tatt godt vare på for ettertiden?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:41:49]: Over hele landet er det reist en rekke minnesmerker over personer og hendelser i forbindelse med krigen. I tilknytning til de viktige hendelsene i Hedmark som representanten her tar utgangspunkt i, er det reist bautaei i Elverum og i Nybergsund. Vi har alle et ansvar for å videreføre minner fra krigens dager. Dette er en viktig del av Norges historie. Det store flertallet av minnesmerkene er reist etter lokale initiativ. Personer eller organisasjoner som står bak, vil ha ansvaret for oppsyn og vedlikehold av disse. Et ansvar vil også ligge på grunneier, som har gitt tomt til et minnesmerke. I mange tilfeller er kommunen grunneier. I de fleste kommuner holdes disse minnesmerkene i hevd og blir tatt godt vare på.

Forsvaret har også selv reist monumenter, både innenfor og utenfor militært område. Disse ivaretas og vedlikeholdes av Forsvaret. Der militære avdelinger gjorde en spesiell innsats under krigen, gjennomføres det flere steder egne markeringer ved monumentene. Som et eksempel vil jeg nevne H.M. Kongens Garde som hvert år deltar med sitt personell på Midtskogen og ved Lundehegda.

Interessen for et minnesmerke kan over tid avta. Det kan skje fordi de opprinnelige initiativtakerne faller fra, eller fordi organisasjonene som tok initiativet til at et minnesmerke ble reist, blir lagt ned. Da må kommunene ta et særlig ansvar. Også der et minnesmerke er reist på privat grunn, bør vedkommende kommune ta respektfullt ansvar for denne type kulturgjenstander.

Forsvaret tar i dag et tydelig ansvar for vår felles kulturarv, bl.a. gjennom de nasjonale festningsverkene, ved museene, og også gjennom støtte til og deltakelse ved markeringer av viktige historiske hendelser.

La meg til slutt understreke at Forsvaret ofte har gitt økonomisk bidrag til etableringen av ulike minnesmerker fra krigen. Vi mottar fortsatt anmodninger om dette, og søker så langt som mulig å støtte opp om ulike arrangementer og minnemarkeringer knyttet til annen verdenskrig.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:44:00]: Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er ikke helt fornøyd.

Jeg forstår statsråden slik at det er kommunen eller private som skal ta det største ansvaret for at disse minnesmerkene ivaretas. Det er jeg helt uenig i. Dette er minnesmerker etter personer som var villige til å ofre det største som ofres kan, altså livet, for at Norge fortsatt skulle være et selvstendig land. Da må det være landet Norge som må ta ansvaret for at disse minnesmerkene ivaretas, ikke en kommune, enkeltperson, forening eller hva det nå måtte være, som ofte har en veldig dårlig økonomi. Landet Norge må da ta seg råd til å ivareta samtlige av disse. Er ikke statsråden enig i det?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:44:47]: Jeg er helt enig i at vi skal ta godt vare på disse minnesmerkene og holde dem i hevd på en ansvarlig og respektfull måte. Like fullt er det slik at det er mange minnesmerker, og de er spredd rundt i det ganske land, og vi er avhengig av at de som har stått for å reise et minnesmerke, også tar del i vedlikeholdet. Dette er et arbeid som må gjøres ved en felles dugnad. I noen tilfeller er det mest praktisk at kommunen tar seg av dette, på samme måte som de tar seg av en rekke andre minnesmerker. Andre ganger er det helt klart at staten gjør dette.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:45:32]: Jeg takker statsråden en gang til for svaret, som jeg fortsatt ikke er fornøyd med.

Jeg mener at fred ikke er noe som kommer av seg selv, det må jobbes for. I dette tilfellet gjelder det historien om annen verdenskrig, og vi har også historier bakover om andre kriger, og hvis vi ikke kan ta vare på disse minnesmerkene på en forsvarlig måte, hvordan skal det da gå med freden?

Det er ikke uten grunn at den filmen som jeg nevner i spørsmålet mitt, går for fulle hus. Det er ikke uten grunn at man andre steder i verden ikke har den freden som vi har. Og da må landet Norge ivareta minnene etter dem som var villige til å ofre alt, også livet, for at Norge skulle være et selvstendig land. Det kan ikke gå på dugnad. Det kan ikke være opp til den enkelte kommune, som ofte kan ha en skakkjørt økonomi, en velforening eller hva det måtte være. Dette må vi ta oss råd til. Er ikke statsråden enig i det? Jeg spør nok en gang.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:46:29]: Som jeg sa, er det reist en rekke minnesmerker. De står mange steder over det ganske land. Jeg er helt enig i at staten Norge, Norge som land og vi alle skal ivareta disse minnesmerkene på en respektfull måte. Men noen ganger er det hensiktsmessig at dette utføres i kommunene, der hvor disse minnesmerkene er.

Det å arbeide for fred er noe av det aller viktigste vi gjør. Og det er en veldig viktig lærdom etter annen verdenskrig at vi fortsatt må arbeide for den freden som vi har veldig lett for å ta for gitt.

Spørsmål 7

Harald T. Nesvik (FrP) [11:47:33]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Helseministeren trakk fram behovet for forbedret forebygging i helsevesenet under styringsdialogkonferansen i Steinkjer. Diabetesproblematikken ble brukt som et eksempel.

Kan statsråden gi en begrunnelse for hvorfor Regjeringen ikke har fulgt opp den nasjonale diabetesstrategien med de nødvendige midler i 2009, nettopp for å øke det forebyggende arbeidet, for dermed å forhindre senkomplikasjoner og unødvendig lidelse for personer som lider av diabetes?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:48:15]: Den nasjonale diabetesstrategien for 2006–2010 inneholder mange viktige virkemidler og tiltak. Den følges opp bl.a. med utvikling av behandlingsretningslinjer, med en egen informasjonskampanje og støtte til bl.a. likemannsarbeid. Vi vet at livsstil er av stor betydning for utvikling av diabetes type 2. Mange av tiltakene i diabetesstrategien vil derfor være generelle livsstilstiltak som omfatter flere pasientgrupper, og som krever en bredere tilnærming enn å tilføre øremerkede midler til diabetesstrategien.

Å satse på forebygging av sykdom er svært viktig dersom vi skal ha en bærekraftig helsetjeneste også i framtiden. I den nye samhandlingsreformen som Regjeringen vil legge fram i april, vil forebygging være et viktig tema. For sykdommer som type 2-diabetes vil den enkelte pasient ha behov for tjenester fra ulike deler av helse- og omsorgstjenesten, der en solid kommunehelsetjeneste og god samhandling vil være viktig for å svare på pasientenes behov. Innretningen av samhandlingsreformen legger til rette for at målene i Nasjonal strategi for diabetesområdet blir nådd.

Regjeringen følger opp Soria Moria-erklæringen og har bl.a. satt i gang lavterskeltiltak tilpasset lokale utfordringer, forutsetninger og behov, med vekt på mer målrettet innsats mot risikogrupper. Dette skjer i partnerskap med kommunene.

Jeg har tro på at de tiltakene som allerede er satt i gang, og den varslede samhandlingsreformen vil bety mye for landets diabetikere og andre personer med kronisk sykdom.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:50:01]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg har ikke i mitt spørsmål sagt at Regjeringen ikke gjør noe. Jeg har i spørsmålet vist til at man ikke gjør tilstrekkelig for å fange opp det som er innholdet i Regjeringens egen nasjonale strategi, for det var tidligere helseminister Sylvia Brustad som la fram denne, selv om det var den foregående regjeringen som etter initiativ fra Fremskrittspartiet igangsatte arbeidet med en nasjonal strategi.

Kanskje det største problemet som vi har innenfor diabetesområdet i dag, er de udiagnostiserte. Og da er det nettopp viktig hva slags strategier vi legger vekt på for å

prøve å komme denne gruppen i møte, for jo tidligere vi kan komme inn overfor denne gruppen, jo større sannsynlighet er det for at vi får færre senkomplikasjoner og færre alvorlige konsekvenser.

Spørsmålet mitt til statsråden i den forbindelse er: Har man nå en plan for hvordan man skal klare å få tak i alle de udiagnostiserte?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:51:04]: Jeg er veldig enig med representanten Nesvik i at det er svært viktig å være opptatt av dem som er i en tidlig fase av sykdommen eller er i ferd med å utvikle sykdommen. Anslagene sier at det er 250 000 mennesker i Norge som har diabetes type 2 eller står i fare for å få det, og ca. halvparten av disse vet ikke at de er i en risikosituasjon. Derfor er det veldig viktig å forsøke å komme ut med informasjon til mennesker som har en livsstil som gjør at man havner i en slik risikosituasjon.

Nettopp derfor er Helsedirektoratet nå i ferd med å fullføre planleggingen av en storstilt informasjonskampanje som har nettopp disse menneskene som målgruppe. Vi ønsker altså å komme ut med informasjon til folk som har en livsstil som gjør at de er i risikozonen for å utvikle diabetes type 2.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:52:10]: Nå må jeg bare si at når det gjelder alle slike kampanjer, frykter jeg dessverre at det er noen grupper som vi faktisk ikke når – kanskje grupper som vi er ute etter å treffe.

Når det gjelder diabetes, er det flere grupper som det kan være grunn til å legge spesielt vekt på. Den ene omfatter våre nye landsmenn, de som har kommet hit. Vi vet at en veldig stor gruppe der er i faresonen, og vi vet også at det der er vanskelig å komme til med ordinære opplysningskampanjer. I den forbindelse håper jeg at statsråden kan ta med seg at man må gjøre et særskilt arbeid knyttet til denne gruppen, for å treffe dem på en arena hvor man kan få det til.

Videre håper jeg at man også kan gå i en dialog med Legeforeningen gjennom den avtalen som i hvert fall skal være på plass til sommeren, når det gjelder nye forhandlinger for å se på eventuelle takster for utvidede blodprøver, nettopp slik at fastlegen, når han har pasienter inne, kan gjøre et ekstra arbeid overfor dem han ser er i faresonen.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:53:18]: Jeg er enig med representanten Nesvik i at det er grupper innenfor innvandrerbefolkningen som er mer utsatt enn andre. Derfor har også vi i samhandlingsreformarbeidet lagt opp et eget dialogprosjekt mot innvandremiljøet i Norge. Så vi trekker veldig mye inn fra den kompetansen som tross alt finnes blant folk som har jobbet overfor disse gruppene i mange år. Det må vi ha med oss.

Ellers er jeg også veldig enig i at nøkkelposisjonen her er fastlegen. Derfor går en stor del av samhandlingsreformarbeidet ut på å definere en ny rolle for fastlegen – en rolle der fastlegen blir en langt mer aktiv deltaker når det gjelder å bidra til å forhindre at sykdom utvikles, istedenfor å videreformidle syke til spesialisthelsetjenesten.

Spørsmål 8

Bård Hoksrud (FrP) [11:54:37]: «Vederlagsforskriften for opphold i sykehjem oppleves som så komplisert at både sykehjemsbeboere, pårørende og kommunale saksbehandlere har problemer med forståelsen av dagens forskrift. Statssekretær Aasrud uttalte til Aftenposten at denne saken jobbet departementet med, og en avklaring var lovet allerede høsten 2007. Dette for å forenkle regelverket. Fortsatt har ingenting skjedd.

Når vil statsråden sørge for at det ryddes opp i denne forskriften, slik de har lovet i flere år?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:55:07]: Kommunenes adgang til å ta betalt for omsorgstjenester reguleres i dag gjennom to ulike regelverk: ett for hjemmetjenester og ett for tilbud i institusjon. Det er riktig som representanten Hoksrud er inne på, at regelverket for vederlag i institusjon har vært kritisert for å være vanskelig å håndtere. Årsaken til dette er bl.a. at vederlaget beregnes ut fra brukerens inntekt.

Som Regjeringen har redegjort for i St.meld. nr. 25 for 2005–2006, innhentet Regjeringen i 2004 berørte parter vurderinger av hvordan man kan oppnå likere betaling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Et flertall av kommuner og statlige etater ønsket endringer i dagens ordning, men var bekymret for at det skulle føre til flere administrative oppgaver for kommunene. Samtidig gikk ansattes og brukernes organisasjoner imot å gjøre endringer. Regjeringen fant – etter en samlet vurdering – ikke grunnlag for å gjennomføre en omfattende reform.

Etter dette har departementet startet et arbeid med sikte på å forenkle dagens vederlagsforskrift. Her er det minst to hensyn som må ivaretas: Det ene er å sikre en sosial betalingsordning som brukeren oppfatter som rettferdig. Det andre er hensynet til å sikre at kommunene ikke taper inntekter. Jeg vil i denne sammenhengen vise til at vederlagsbetalingen i 2007 utgjorde 4,2 milliarder kr i inntekter for kommunene. Beløpet er en viktig del av finansieringsgrunnlaget for drift av kommunale pleie- og omsorgstjenester.

Innenfor disse rammene er det en utfordring å finne løsninger som innebærer at regelverket faktisk forenkles, og som forsvarer en omlegging av dagens ordninger og rutiner.

Departementet er nå i tett dialog med Nav for å skaffe dokumentasjon for de økonomiske konsekvensene som endringene vil ha for brukere og kommuner. Så snart dette er klart, vil jeg sende et forslag ut på høring.

Bård Hoksrud (FrP) [11:57:29]: Jeg vil takke for svaret. Det er tydelig slik at statsråden og statssekretæren ikke prater veldig godt sammen, for både i 2007 og i 2008 lovet statssekretær Aasrud at denne saken nå skulle sendes ut og den skulle ryddes opp i. Jeg synes det er trist at det nå i 2009 fortsatt ikke har skjedd noe, og at statsråden fortsatt ikke har bestemt hva som skal skje.

Men det det handler om, er faktisk at flere pårørende får etterkrav opptil 16–18 måneder etter at de har mistet

et familiemedlem på en institusjon. Statsråden må være enig i at den typen etterkrav bør man ettergi. Vanlig praksis er at etter seks måneder forsvinner alle krav i et bo, mens det offentlige kan drøye dette og sende krav så lang tid etterpå. Jeg lurer på hva statsråden vil gjøre med den problematikken, som er en viktig del av dette.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:58:32]: Ja, spørsmålet om hvordan et bo, et arveoppgjør, skal gjøres opp, tror jeg representanten Hoksrud må stille til andre enn denne statsråden. – Det ville i hvert fall blitt et svar preget av mye synsing.

For øvrig må jeg bare ta til etterretning den utålmodigheten som Fremskrittspartiet har når det gjelder å få ryddet opp i denne forskriften. Det kunne ha vært interessant å ha fått noen forslag fra Fremskrittspartiet om mulige forenklinger, for vi synes det er ganske komplisert. Vi har altså bestemt oss for at vi ikke skal gjennomføre noen stor og omfattende reform som ville handlet om en likebetalingsbetraktning – som mange er for. Vi jobber med forenklinger, og for å få det til må vi ha et godt faktagrunnlag. Og vi skal altså komme med forslag som skal på høring så snart som mulig.

Bård Hoksrud (FrP) [11:59:33]: Det er i hvert fall hyggelig at Regjeringen nå ber Fremskrittspartiet om å komme med gode forslag. Det skal vi sørge for at statsråden får på dette området.

Men det som er viktig her, handler faktisk om at mange mennesker opplever det som litt vanskelig at det offentlige kommer med etterkrav lang tid etter at man har mistet pårørende og boet er gjort opp. I tillegg er regelverket også nesten umulig å forstå. Jeg har selv nå vært inne og sett på dette når det gjelder Oslo kommune, hvor det både er forklaring og en del andre ting, og det er nesten et håpløst regelverk å forstå. Jeg håper virkelig at det nå blir en framdrift her, slik at man får nye forslag. Jeg kan love statsråden at han skal få gode forslag fra Fremskrittspartiet om hvordan man kan løse dette. Jeg håper også at det blir en rask løsning med tanke på alle dem som føler frustrasjon over at det ikke selv er mulig å finne ut hvordan man har kommet fram til de kravene som kommer, og også det at kravene kommer såpass lang tid i etterkant av hva de burde gjort, etter at man skulle vært ferdig med det offentlig, altså etter at boet er gjort opp.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:00:37]: Uten å ta stilling til dette i det hele tatt fordi jeg, som sagt, ikke kan noe om det, er jeg i utgangspunktet enig med representanten Hoksrud i at det høres merkelig ut at det skal kunne komme denne type krav til et bo som er ferdig oppgjort. Så la meg nå i hvert fall få lov til å kikke litt på det, men dette har jeg altså ikke forberedt meg på å svare på, for det ligger ikke til meg konstitusjonelt.

Så mener jeg oppriktig at det er interessant å få fram noen forslag. Men jeg har lyst til å minne om at jeg la inn to premisser – ikke sant? Det ene er at betalingsgrunnlaget ikke må svekkes, for dette er en viktig inntektskilde. I motsetning til Fremskrittspartiet har jeg bare en bestemt

sekk med penger som jeg må skaffe, så inntektsgrunnlaget må opprettholdes. Det andre er at betalingsordningen må ha et klart sosialt preg. Innenfor de to rammene er jeg veldig interessert i gode forslag.

Spørsmål 9

Harald T. Nesvik (FrP) [12:01:51]: Jeg har lyst til å stille nok et spørsmål til helse- og omsorgsministeren, om noe som kan løses innenfor en spesiell gitt sum penger fra samme sekk. Jeg har følgende spørsmål:

«Undertegnede viser til at det i dag eksisterer en 50 pst. koordinatorfunksjon knyttet til organdonasjon. I likhet med Stiftelsen Organdonasjon er jeg av den oppfatning at dette burde gjøres om til en 100 pst. stilling, som innehas av en enkelt person.

Vil statsråden sørge for at det kommer på plass en 100 pst. stilling som nasjonal koordinator for organdonasjon, i tråd med ønsket fra Stiftelsen Organdonasjon, og eventuelt når kan vi forvente at dette er på plass?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:02:35]: Organdonasjon er et prioritert område for Regjeringen. Vi har satt som mål å nå 30 donasjoner pr. million innbyggere i løpet av noen år. Samtidig skal andelen levende giver av nyre fra familie opprettholdes på 40 pst. av det totale antall nyretransplantasjoner.

I 2005 ble det opprettet en nasjonal koordinatorstilling i Helsedirektoratet for å styrke arbeidet med organdonasjon ved landets 28 godkjente donorsykehus. Samme år kom en rapport om tiltak for å oppnå økt organdonasjon i regi av Helsedirektoratet, bl.a. å opprette stillinger som donoransvarlige leger. I oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene for 2008 ble det gitt føringer om at donoransvarlige leger ved universitetssykehusene skulle få frigjort tid til å utføre oppgaven. Dette er videreført i 2009. Samtidig skal de regionale helseforetakene legge trykk på tiltak for å øke antall tilgjengelige organer.

Norsk ressursgruppe for organdonasjon – også ofte forkortet til NOROD – har fått midler til å styrke opplæringen av helsepersonell i spørsmål om organdonasjon, og et særlig viktig tema er kommunikasjon med pårørende i krise. Stiftelsen Organdonasjon får tilskudd til informasjonsarbeid i befolkningen. Fra 2009 er tilskuddet styrket med 1 mill. kr.

I 2007 nedsatte departementet en arbeidsgruppe som skulle anbefale tiltak for å øke antall organdonasjoner. Stiftelsen Organdonasjon var representert i arbeidsgruppen. Rapporten kom i mai 2008. Gruppen konkluderte med at det var behov for en nasjonal koordinatorfunksjon for organdonasjon som skulle gi råd til departementet, følge opp de regionale helseforetakenes arbeid med organdonasjon og etablere systemer for kompetanseutvikling.

Ansvar for koordinatorfunksjonen skulle legges til Helsedirektoratet. Direktoratet skal nå sette sammen en gruppe som skal ivareta funksjonen som nasjonal koordinator. Gruppen skal ha en kontaktperson under ledelse av avdelingsdirektør og i tett samarbeid med divisjonsdirek-

tør. Totalt omfatter funksjonen to hele stillinger som fordeles på flere personer. På denne måten blir funksjonen mindre utsatt og sårbar ut fra de vurderinger Helsedirektoratet har gjort seg. Ønsket om en synlig sterk fagperson skal ivaretas av leder for det nye nasjonale fagrådet for organdonasjon og transplantasjon som skal etableres om kort tid. Samlet vil, etter min mening, disse tiltakene styrke den nasjonale koordinatorrollen og feltet organdonasjon. Organiseringen skal evalueres etter tre år.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:05:43]: Jeg takker statsråden for svaret.

Helt innledningsvis vil jeg faktisk gi ros til Regjeringen for det arbeidet som er gjort knyttet til organdonasjon i Norge. Jeg tror også Regjeringen har fått innspill fra mange partier i den sammenheng – gode innspill.

Jeg er dessverre litt bekymret for at den modellen som man legger opp til, snarere kan bli en oppsplitting av rollen enn å skreddersy et opplegg for å få økt kapasiteten, samhandlingen og koordineringen. Hvis vi f.eks. ser til det landet i Europa, ja kanskje i verden som har kommet lengst innenfor å få opp antallet organdonasjoner, nemlig Spania, har man nettopp den klare, sterke rollen sentralt – en koordineringsfunksjon som har vist seg å være svært nyttig.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Ved å spre dette ansvaret på flere selv om intensjonen er god, ser ikke statsråden faren for at man kan miste litt av det fokuset som man har ment å ha innenfor feltet?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:06:49]: Jeg er veldig klar på at vi skal gjøre en bedre jobb for å koordinere innsatsen når det gjelder organdonasjon. Det handler om å jobbe opp mot departementet, det handler ikke minst om å jobbe opp mot de regionale helseforetakene, og det handler også om å jobbe opp mot kanskje særlig universitetssykehusene. Da handler det om både å presse på for at organansvarlig lege får tid til å gjøre jobben sin og at helsepersonell får opplæring, at liksom alt det vi vet må til, følges opp. Det har Helsedirektoratet fått et veldig klart ansvar for å gjennomføre. Om så Helsedirektoratet organiserer det ved at en avdeling eller en gruppe får ansvaret og gjennomfører det ved å bruke to, tre eller fire personer, eller om de gjennomfører det ved å bruke én person, avgjør de selv. Jeg vet ikke hvordan Nesvik eventuelt har tenkt å styre Helse-Norge hvis han skulle komme i min stol, men på det nivået har i hvert fall ikke jeg tenkt å begynne å styre.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:07:54]: Vi skal ikke blande inn hvem som skal styre etter gitte datoer. Det får velgerne her i landet avgjøre.

Det som er viktig, og som jeg bare ber statsråden om å være oppmerksom på, er å følge den modellen man til slutt velger. Grunnen til at jeg er mer bekymret over at man sprer det på flere, en gruppe, er at det i perioder kan være andre ting den samme gruppen og de samme personene også skal jobbe med, og så kommer denne biten, organdonasjon, litt på etterskudd fordi man prioriterer in-

nenfor forskjellige sektorer. Det er derfor jeg håper man kan se på dette på nytt, og ha én spesiell person til dette.

Den kanskje viktigste biten er at de donoransvarlige legene ute på sykehusene – ikke bare på universitetsklinikkerne, men på alle de 25 donorsykehusene – får tid til å jobbe med dette, og får opplæring innenfor kommunikasjon. Der håper jeg statsråden gjennom sitt oppdragsdokument også kan gi klare signaler til disse sykehusene.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:09:00]: Det siste er jeg helt enig i.

Jeg vet ikke helt, men det er klart at jeg ser selvfølgelig at hvis man har flere personer inne som har ansvaret for å utføre en oppgave, kan de ha andre oppgaver som kan overstyre. Ulempen med å ha én person er at alle kan brette foten, og så kan man være borte fra jobben i tre måneder. Da er det ingen som er igjen og som har ansvaret!

Jeg tror vi nå har gitt dette mandatet veldig klart og tydelig til Helsedirektoratet. Så må vi ha tillit til at helsedirektøren og Helsedirektoratet er i stand til å få løst denne oppgaven med en, to eller tre personer.

Spørsmål 10

Laila Dávøy (KrF) [12:10:01]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I oppdragsdokumentet for Nordlandssykehuset HF i 2008 bes det sikre behandlingstilbud til pasienter med CFS/ME. Ingenting har skjedd. I oppdragsdokumentet for 2009 er ikke denne pasientgruppen nevnt. Ifølge ME-foreningen er det minst 500 ME-syke i Nordland. Disse får ingen hjelp fra spesialisthelsetjenesten i Nordland.

Vil statsråden sørge for at Nordlandssykehuset etablerer et tilbud til ME-pasienter, og at ambulante team opprettes i alle regioner for de sykeste som ikke tåler forflytning?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:10:48]: Representanten Dávøy har vist et stort engasjement for denne pasientgruppen gjennom både interpellasjon og flere skriftlige spørsmål. Jeg håper at vi gjennom våre svar på dem har vist at vi også er opptatt av et godt helsetilbud til pasienter med CFS/ME, og at det skal være en del av Helse-Norges tilbud.

For perioden 2007–2009 er det bevilget 15 mill. kr over statsbudsjettet til å opprette et nasjonalt kompetansenettverk for CFS/ME basert på eksisterende fagmiljøer. Midlene, som forvaltes av Helsedirektoratet, er brukt til økonomisk støtte til diverse fagutviklingsprosjekter og informasjon rettet mot helsetjenesten, pasienter og pårørende. Satsingen har bidratt til merkbart bedre kunnskap om diagnosen både i primær- og spesialisthelsetjenesten. I tillegg gjøres det et betydelig arbeid i pasientorganisasjonene og fagmiljøene for å øke kompetansen om denne lidelsen.

Representanten Dávøy legger til grunn at pasientgruppen ikke er nevnt i oppdragsdokumentet for 2009. Det må bero på en misforståelse. I oppdragsdokumentet for 2009

til Helse Nord, som jeg sendte ut 5. januar, ber jeg det regionale helseforetaket om å sikre et godt spesialisthelsetjenestetilbud til alle som er rammet av CFS/ME. Jeg har videre lagt til grunn at Helse Nord benytter det nasjonale behandlingstilbudet for de aller sykeste pasientene, som er under oppbygging i Helse Sør-Øst RHF. Dette er en gjentakelse av kravene fra tidligere år. Tilbudet til de aller sykeste forventes ferdigstilt i løpet av første halvår 2009, ifølge informasjon fra Helse Sør-Øst.

Det tar tid å bygge opp gode faglige tilbud. Høsten 2008 ble det etablert et tilbud til pasienter med CFS/ME ved Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø. Helse Nord RHF planlegger i 2010 i et samarbeid mellom UNN og Nordlandssykehuset å bygge opp et tilbud i Bodø. Gjennom et slikt samarbeid vil pasientene i regionen få et koordinert og godt spesialisthelsetjenestetilbud.

Oslo universitetssykehus HF har etablert en poliklinikk og et ambulant team for pasienter som er rammet av CFS/ME. Jeg vil også forsikre meg om at Helse Nord RHF drar nytte av erfaringene som gjøres i Oslo ved videre oppbygging av tilbud til denne pasientgruppen i regionen.

Laila Dávøy (KrF) [12:13:40]: Jeg har lyst til å takke statsråden for svaret.

Det er helt riktig at Regjeringen har gjort en hel del, og jeg er svært glad for det som er gjort de siste årene når det gjelder ME-pasienter.

Mitt poeng var at i oppdragsdokumentet til Nordlandssykehuset har man ikke fra regionen gått videre og sagt at disse skal ha et tilbud til ME-pasienter. Det er faktisk slik i dag at når ME-pasienter tar kontakt med Nordlandssykehuset, blir de henvist til andre steder, f.eks. til UNN. Pasientombudet i Nordland har også sagt at det er for dårlig det man sier fra Nordlandssykehuset i dag til pasientene, nemlig at de må henvende seg til UNN. Dette er pasienter som er svært dårlige, som ikke kan dra langt – mange av dem kan faktisk ikke komme seg opp av sengen. Så jeg er ikke kjent med at Nordlandssykehuset i sine oppdragsdokumenter har fått dette presisert.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:14:48]: Jeg har i og for seg ingen annen mulighet enn bare å gjenta at i oppdragsdokumentet til Helse Nord er det stilt et veldig tydelig krav til det, og da er det ikke sånn at det forsvinner. Hvis det da eventuelt skulle være utelatt i dokumentet fra Helse Nord til de enkelte helseforetakene, ligger jo kravet der like reelt fra oss og vil bli fulgt opp.

Det er faktisk mange ting jeg kan være kritisk til i Helse Nord, men akkurat på dette området synes jeg faktisk at de gjør en god jobb i den forstand at de har bygd opp et tilbud på UNN. Så kan man si at det er ikke godt nok, for det er for mange som er rammet. Derfor planlegger de i 2010 i et samarbeid mellom UNN og Nordlandssykehuset å bygge opp også et tilbud i Bodø.

Laila Dávøy (KrF) [12:15:55]: Jeg er kjent med at UNN har fått prosjektmidler fra Helsedirektoratet, der det skal bygges opp noe for seks kommuner i Nordland. I forbindelse med søknaden til dette prosjektet er det sagt at

for de resterende kommunene og pasientene som bor der, skal Nordlandssykehuset selv ta ansvar for disse.

Jeg håper at et tilbud i Bodø, som statsråden snakker om, vil gjelde for alle pasienter i Nordland. Jeg vil gjerne ha en bekreftelse på det, eller i alle fall om statsråden kan finne ut om det er riktig. Jeg er veldig glad for at statsråden sier at dette vil han følge opp.

Til sist: Kan statsråden kanskje si noen ord knyttet til dette med ambulante team, som jeg mener at vi innen rimelig kort tid burde ha oppe å stå i alle regionene våre? Det tror jeg er helt avgjørende for de aller sykeste som vi faktisk vet ikke klarer å bevege seg ut av hjemmene sine.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:16:56]: På den første delen av oppfølgingsspørsmålet tror jeg at jeg vil svare at jeg skal få undersøkt mer om det tilbudet som skal bygges opp i Bodø og gi informasjonen videre til representanten Dávøy om det.

Så er det hyggelig at vi finner hverandre helt til slutt, for jeg tror også at erfaringer knyttet til oppbygging av ambulante team ved det nye Oslo universitetssykehus, er veldig viktig. Jeg er ingen ekspert på ME, men slik som jeg opplever situasjonen, er det nettopp det å kunne gi faglig gode tjenester rett og slett hjemme til mange, som trengs. Derfor er det så viktig at det som kanskje er spydspissen i Helse-Norge, Oslo universitetssykehus, gjør seg noen erfaringer med det ambulante teamet, og så at jeg og helse-regionene sørger for «learning by doing», altså at man virkelig greier å høste erfaringer fra det, for så å bygge opp tilsvarende tilbud andre steder.

Spørsmål 11

Odd Einar Dørum (V) [12:18:09]: Jeg har dette spørsmålet til justisministeren:

«I Søndagsrevyen 11. januar 2009 kunne vi høre sjef ved den svenske Rikskriminalpolisen, Arne Andersson, si at han var bekymret over at Norge ikke er godt nok rustet til å bidra i kampen mot internasjonale narkotikanettverk som opererer i Norden. Andersson viste til at Kripos mangler ressurser, særlig på spanings siden.

Hva vil statsråden konkret gjøre for å sikre at Kripos i den nærmeste tiden har tilstrekkelig spaningsressurser for å bekjempe organiserte kriminelle nettverk?»

Statsråd Knut Storberget [12:18:42]: Aller først har jeg lyst til å si at man kan jo gjøre seg noen betraktninger rundt det at et annet lands politi vurderer ressurs situasjonen i et naboland. Men jeg tror jeg skal la det ligge.

Det som er interessant i forhold til den debatten og den mediasaken, er faktisk at det er et resultat av at norsk og svensk politi har klart å avdekke et av de største narkotikanettverkene. Så – jeg holdt på å si – negativt blir det åkkesom. Men spørsmålet føyer seg inn i en rekke andre spørsmål på området organisert kriminalitet, narkotika og internasjonalt samarbeid, som jeg tidligere har besvart mange ganger både muntlig og skriftlig. Som tidligere

re justisminister kjenner jo representanten Dørum Kripos og Nye Kripos sin historie og de ulike endringer og omorganiseringer fram til nasjonal enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet svært godt.

På bakgrunn av spørsmålet om spaningsressurser hos Kripos er det grunn til å understreke at Kripos ikke har egne spaningsressurser, men at de kan trekke på spaningsressurser fra Oslo politidistrikt ved behov. Dette anser man for å være en tilfredsstillende og ressursøkonomisk god ordning. Jeg tror den forrige regjeringa oppfattet det slik, og vi har valgt å føre det videre.

Norge har jo et rimelig lite politikorps, og det er viktig at de samlede ressurser utnyttes optimalt. Det har så langt derfor ikke vært ansett for hensiktsmessig å tildele Kripos egne spaningsressurser.

En av utfordringene når det gjelder operativt politiarbeid, er bl.a. de strenge krav som arbeidsmiljøloven stiller til arbeidsfrie perioder. Jeg går ikke nærmere inn på det, men det har beslaglagt mye arbeidskraft hos politiet.

Vi har også utfordringer i Politi- og lensmannsetaten i forhold til rekruttering fordi vi bl.a. har utdannet for få politifolk. Representanten er kjent med at Regjeringa av den grunn har valgt å øke opptaket ved Politihøgskolen. Den forrige regjeringa økte opptaket til 360 elever – vi øker det videre til 552 elever nå i år. Det er veldig bra. Det er alle partier i Stortinget enige om. Men det er faktisk et veldig godt svar i forhold til de utfordringer vi står overfor, også når det gjelder å få flere til å drive spaning ute, for vi trenger faktisk flere politifolk.

Representanten Dørum kjenner også godt til den styrkingen av budsjettene som har vært. I inneværende år er det altså en nominell styrking på 800 mill. kr, som sammen med DNA-registeret og den investering som gjøres i materiell, vil bidra noe.

Jeg vil allikevel påpeke at en av de store utfordringene når det gjelder mulighetene vi har til å kunne skape flere spaningsressurser nå raskt, er å få flere sivile inn i politiet. Det ligger noe i det inneværende års budsjett, og det er også en av grunnene til at vi like før jul valgte å styrke politibudsjettene, slik at i hvert fall partiet Venstre og regjeringspartiene er rimelig enige om nivået på politibudsjettet totalt sett. Jeg har tro på at vi gjennom å få inn flere sivile vil kunne få frigjort mer politiresurser, bl.a. til spaning. Men jeg vet også at representanten er svært opptatt av generell ordenstjeneste ute, og det vil også være prioritert.

Jeg har lyst til å si til representanten nå at det jobbes i departementet i forhold til framtidige budsjettprosesser med å ansette flere sivile enn det som framgår av inneværende års budsjett.

Odd Einar Dørum (V) [12:22:31]: Jeg takker for et fyldig svar. Jeg er selvfølgelig klar over at det ligger en usedvanlig god sak bak. Det var det som – heldigvis, i denne sammenheng – kom i media først, faktisk i Søndagsrevyen. Jeg synes dette er et enestående godt eksempel på at man samarbeider for å få til noe.

Når jeg i det hele tatt brydde meg og var opptatt av dette – jeg har et visst erfaringsforhold til svenske riks-

politisjefer, for å si det slik – var det fordi denne mannen fikk tre spørsmål. Først får han spørsmålet: Er det noe? Han svarer: Ja, det mangler noe. Hva betyr «noe»? Det er spaning. Og så sier han: Vi må ta dem i Sverige og ikke i Norge.

Jeg er veldig klar over at Kripos ikke formelt har egne ressurser, men må låne av andre.

På bakgrunn av statsrådens fyldig svar skal jeg formulere spørsmålet presist: Er samarbeidet så godt at Kripos får de folk som formelt er ansatt i Oslo politidistrikt, til disposisjon når de trenger dem? Er statsråden forvisset om at det er slik i dag?

Statsråd Knut Storberget [12:23:29]: Når det gjelder bemanning ute, er det helt åpenbart at det spesielt er to særorganer som vi er veldig opptatt av. Det er Kripos og Økokrim. Det er ingen hemmelighet at når vi nå jobber med en mulighetsstudie – for å formulere meg på den måten – for å få inn flere sivile, er det i den sammenheng viktig å styrke Kripos og Økokrim.

Det foretas en liten styrking av Kripos i inneværende år for å bygge opp det som Sletner-utvalget – den gode venstrerepresentanten Sletner – har hjulpet oss med, nemlig en egen gruppe som skal kunne håndtere voldtektssaker. Jeg håper at vi om ikke så lang tid vil få mulighet her i Stortinget til å diskutere ytterligere spørsmålet om styrking av det å få inn flere sivile. Det gjelder ikke minst Økokrim, det gjelder ikke minst Kripos og – selvfølgelig – det generelle Politi-Norge.

Odd Einar Dørum (V) [12:24:31]: Jeg er svært glad for svaret om de sivile. Grunnen til at jeg stiller spørsmålet er, akkurat som statsråden sier, at jeg kjenner veldig godt til hvordan dette er organisert.

Jeg hadde allerede i 2005 en viss uro for om Kripos skulle få de folkene de trengte, når de i verste fall kunne risikere å konkurrere med behov i Oslo politidistrikt. Jeg er vel fortrolig med at de er ansatt der, av gode grunner. Men allerede den gangen hadde jeg en uro for at Kripos, når det kom til stykket, ikke skulle få dem, enten fordi de kanskje ble brukt til noe annet, selv om det ikke skal være slik, eller at man kom i den situasjonen vi har sett nå, med aksjoner som gjør at man kanskje har mindre folk.

Jeg stilte spørsmålet fordi jeg vet at statsråden også er dypt engasjert i å få til et godt internasjonalt samarbeid mot organisert kriminalitet. Og jeg stiller det på nytt – etter at statsråden har gitt utmerkete svar om ansettelse av sivile: Er statsråden helt sikker på at de ressursene som Kripos skal ha i Oslo politidistrikt, står til disposisjon når Kripos har bruk for dem?

Statsråd Knut Storberget [12:25:30]: Innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetter og ressurser man har, har jeg absolutt det inntrykk at man disponerer over det mannskap man har behov for. Men samtidig er det grunn til å understreke at det alltid er kriminalitet som man ønsker å oppdage, og som i hvert fall begrunner økt ressurstilførsel både til Oslopolitiet og Kripos. Det er jo en av grunnene til at vi, etter at vi kom inn i regjeringskontorene, valgte

å styrke Økokrim i forhold til hvitvasking og få inn flere folk. Vi valgte å styrke Kripos fordi vi så det var nødvendig, ikke bare opp mot voldtekt, som jeg nevnte i sted, men også for å styrke Kripos i forhold til Internett-relatert kriminalitet. Der har vi fått inn flere mennesker for å gjøre den jobben. Men vi er ikke i mål. Derfor understreker jeg veldig nøye at vi mener at vi nå også har en strategi for det vi skal møte ved siden av det internasjonale arbeidet – og særlig Prüm-avtalen, som jeg håper vi kan få undertegnet snart.

Spørsmål 12

Frå representanten Ivar Kristiansen til olje- og energi-ministeren:

«I et svar til ordføreren i Harstad skriver statsråd Dag Terje Andersen i AID at det ikke er aktuelt for ham å opprette et avdelingskontor av Petroleumstilsynet i Harstad. Avslaget begrunnes bl.a. med risiko for tap av etablerte fagmiljøer og kompetanse i sør.

Deler statsråden denne konklusjonen som jo slår fast at det ikke er mulig eller riktig å bygge opp statlige tilsynsoppgaver i nord i takt med petroleumsutviklingen, og synes statsråden en slik holdning er i tråd med Regjeringens uttalte ønske om satsing i nord?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørjetime, då statsråden er bortreist.

Spørsmål 13

Hans Olav Syversen (KrF) [12:26:50]: «Konflikten i Midt-Østen innebærer også flere utfordringer for mange i vårt eget land. Fra Det Mosaiske Trossamfund meldes det nå at mange jødiske barn opplever økt utrygghet, også i skolesammenheng. I de voldelige demonstrasjonene som har vært, har det også kommet utsagn – fra skoleungdommer – som må karakteriseres som rent jødehat.

Hvordan vil statsråden bruke skolen for å redusere konfliktnivået og sikre at barn kan føle skolen som et sted med trygghet og ikke det motsatte?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:27:28]: Konflikten i Midtausten og demonstrasjonene med utspring i hendigane der har fått store oppslag i media. Spørsmålet i tilknytning til det som har hendt, vil naturleg vere noko som optek skulen.

Israels krigføring og invasjonen på Gazastripa engasjerer klart meir enn andre konflikhtar i verda. Mange vaksne og barn i Noreg har eit engasjement i konflikten i Midtausten, ikkje minst gjeld det mange som har eit direkte forhold til konflikten, f.eks. gjennom trusretning eller gjennom menneske i Noreg som har familietilknytning i ulike område, både i Israel og i dei palestinske områda.

Eg ser òg at det engasjementet foreldra har, naturleg nok vil prege elevane. Det gjer at mange elevar tek med seg eit stort erfaringsgrunnlag på skulen. Det kan kome til

uttrykk som sorg, sinne eller fortvilning, og det kan bidra til opplevingar i skulen. Eg vil derfor begynne med å understreke det heilt sjølvsahte: I den norske skulen og i det norske samfunnet skal ingen menneske, ingen barn, ingen elevar, verte behandla som part i ein krig eller konflikt ein annan stad. Tvert imot skal alle verte behandla som likeverdige barn og elevar og ikkje på nokon måte måtte stå til ansvar for noko som skjer i ein krig ein annan stad. Det er sjølvsaht.

Eg hadde for kort tid sidan eit møte med representantar for Det Mosaiske Trossamfund, inkludert forstandaren og rabbinaren der. Det var eit veldig konstruktivt og godt møte der vi diskuterte desse problemstillingane. Dei tok opp ting som jødiske barn no opplever i den norske skulen – frå ei kjensle av utryggleik rundt det som skjer, til dei grovaste eksempla, nemleg jødiske barn som opplever at ordet «jøde» vert brukt som skjellsord overfor dei. Det er veldig alvorleg. Når det gjeld det siste, kan ikkje det karakteriserast på annan måte enn som grov trakassering og mobbing. Mi veldig sterke oppmoding, som eg òg gav uttrykk for, er at ein må melde frå til rektor, til lærarar, til skulen, og at ikkje berre foreldra, men òg andre kan vere støttande i å gjere det som ofte kan vere tøft. Det skal slåast knallhardt ned på dette frå leiinga på skulen og lærarane. Det er heilt uakseptabelt. Vi er nøyde til å jobbe endå hardare mot den mobbinga og mot mange andre typar mobbing i den norske skulen.

Så er det òg ei utfordring for lærarane i undervisningssituasjonen, for det er ingen tvil om at konflikten i Midtausten sjølvsaht er eit tema i undervisninga, ikkje minst når ein kjem lenger opp i ungdomsskule og vidaregåande skule. Å gjennomføre undervisninga på ein god måte, der ein sakleg legg fram faktiske forhold og gjerne lét ulike syn kome fram og lét debatten verte styrt i ei retning som går på innhald, og alle kan føle at dei vert respekterte utan omsyn til bakgrunn, er ei krevjande oppgåve. Men vi veit at lærarar i Noreg har god erfaring med det, for det er jo ikkje ein ny situasjon ein opplever no.

Så er det òg sånn at oppstår det konfliktar mellom elevar som kanskje kjenner seg utrygge ut frå hendingane, så er det i opplæringslova reglar om rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som legg ei plikt på skulen til å syte for at alle elevar kan kjenne seg trygge og oppleve ein sosial fellesskap.

Eg vil til slutt nemne at Wergelandsenteret, som opnar 1. februar 2009 i Oslo, skal vere eit europeisk ressurscenter for alle medlemsstatane i Europarådet i arbeidet for opplæring i interkulturell forståing, menneskerettar og demokratisk medborgarskap. Senteret skal m.a. ha eit etter- og vidareutdanningstilbod til lærarar og dei som utdannar lærarar. På sikt vil senteret verte ein viktig medspelar og ein viktig ressurs for skulane.

Så har både eg og andre statsrådar i media gitt uttrykk for ei veldig klar holdning mot det som enkelte jødiske barn no har opplevd både i skulen og i andre samanhengar, og eg vil gjerne gjenta at dette er heilt uakseptabelt. Vi må ha eit særleg auge på dei som er minoritetar i det norske samfunnet, og som kan oppleve ting som er knytte til ein konflikt ein annan stad, og

som dei absolutt ikkje skal oppleve i det norske samfunnet.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:31:59]: Jeg takker for svaret, som var på det generelle planet.

Hvis vi tar noen eksempler, ser vi at man i norsk skole avlyser besøk til den jødiske synagogen i Trondheim. I dagens Aftenposten leser vi f.eks. at en lærer skriver til Jødisk Museum i Oslo at det ikke er aktuelt å besøke museet så lenge Palestina ikke er fritt. Andre eksempler viser at heller ikke skolen makter å skille mellom staten Israel og den jødiske kultur og det å være jødisk.

Så mitt spørsmål er: Vil man gjøre noe i forhold til undervisningssituasjonen? For eksempel er det slik at man kan gå 13 år i norsk skole uten at man nødvendigvis behøver å få vite om Holocaust. Vil statsråden også bidra til at Norge undersøker og slutter seg til overvåkingsmekanismer når det gjelder antisemittisme?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:33:08]: Mitt syn er at kanskje særleg i den situasjonen vi har no, vil det vere viktig å søkje kunnskap om konflikten i Midtausten og òg jødisk historie, eksempelvis ved å besøke ein synagoge. Å setje seg inn i Holocaust vil det vere særleg gode grunnar til no, akkurat som det vil vere særleg gode grunnar til å setje seg inn i palestinaranes historie. Eg trur at det å søkje kunnskap kan bidra til ei mest mogleg nyansert og god innsikt i eit spørsmål – ikkje det å vike unna den kunnskapen. Derfor er det sånn at folkemordarar under den andre verdskrigen og Holocaust er ein viktig del av forståing og innsikt. Enormt mange norske skuleelevar dreg med f.eks. dei kvite bussane, og får ei særleg sterk innsikt og forståing på det området som kanskje sit heile livet. Vi kan sikkert gjere endå meir for at det spørsmålet og andre spørsmål skal kome endå betre med i undervisninga.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:34:12]: Jeg har ikke noe å si på det generelle, selv om det etter min mening mangler at man gir noe mer konkret innhold i det.

Så er jeg opptatt av det statsråden sier om «nyansert og god innsikt» i de faktiske forhold. Det er jo slik at det er krefter i det norske samfunnet som ønsker en boikott av staten Israel. Jeg lurer rett og slett på om statsråd Solhjell mener at den typen utspill bidrar til at man får en nyansert og god innsikt i de konfliktforhold som gjelder.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [12:34:49]: Eg er ein veldig sterk tilhengar av yringsfridom og at vi skal ha ein politisk dialog der ulike syn skal vere representerte. Eg trur ikkje vi må bruke denne diskusjonen til å prøve å hindre at det kjem fram ulike syn på kva for norsk eller internasjonal politikk overfor staten Israel som er riktig. Vi bør heller ikkje bruke den til å seie ein ikkje må få fram dei faktiske forholda og søkje kunnskap. Som representanten sa på ein god måte i stad, må vi klare å skilje mellom ulike politiske standpunkt når det gjeld det staten Israel gjer, og det å ha ein slik bakgrunn i Noreg. Alle

barn i den norske skulen fortener likeverd uavhengig av det.

Så trur eg at eg vil seie at mitt hovudinntrykk er – og det kom også fram i møtet med Det Mosaiske Trossamfund – at dei fleste lærarar og skular er flinke til å handtere slike

situasjonar, og at dei behandlar alle barn som likeverdige. Men det finst dessverre nokre unntak, og vi må jobbe meir for å forhindre at slikt skjer igjen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdighandsama.

Møtet slutt kl. 12.36.
